

2018. JÚNIUS: EGY SZÓ... MINDEN PROBLÉMÁRA! + SEM SZÜLETVE, SEM TEREMTVE + ÚJULJATOK MEG A TI ELMÉTEKNEK LELKE SZERINT!
+ JÉZUS KRISZTUS ISTENI ARCA + A FRIGYLÁDA MINT A KINYILATKOZTATÁS VILÁGOSSÁGA + A TRÓN JOBB OLDALÁN
+ A SZENTHÁROMSÁG + ÉLET KÉT TÉKOZLÁS KÖZÖTT + AZ ADVENTISTÁK ÉS AZ ÖKUMENIZMUS

Adventszemle

HAVONTA MEGJELENŐ TÁJÉKOZTATÓ ÉS GONDOLATÉBRESZTŐ FOLYÓIRAT A KRISZTUS VISSZAJÖVETELÉT VÁRÓKNAK

*Vágyakozom
a menny után!*

Adventszemle

„Íme, Én hamar eljövök...”

Küldetésünk, hogy Urunkat, Jézus Krisztust dicsőítsük határtalan szeretete bizonyítékainak ismertetésével. Célunk az, hogy cikkeink és híreink által olvasóink jobban megismerjék a Megváltót, és reménykedve várják közeli eljövételét.

3 Vezércikk

Teofil Petre
Megmentve

4 Infó

Ferencz Zorgel József Attila
Imaházzentelés Galambodon
Verebi László
Isten háza Gálospetriben

5 Női misszió

Livia Chidoveț
Egy szó... minden problémára!

6 Teológia

Lucian Mihăilă
Sem születve, sem teremtve

8 Lelkiség

Dr. Kovács Árpád
Újulatok meg a ti elméteknek lelke szerint!

11 Lelkiség

Dr. Tokics Imre
Jézus Krisztus isteni arca

14 A hónap témája

Traian Aldea
A frigláda mint a kinyilatkoztatás világossága

16 A hónap témája

Benone Lupu
A trón jobb oldalán

18 Pihenő egy kis tanulmányozáshoz

Cristian Trenchea
A Szentháromság

19 Személyes fejlődés

Daniel Bota
Élet két tékozlás között

20 Teológia

Szallós Zoltán
A szexuális impulzus lelki beépülése a házastársak áhítati szolgálatába

23 Egyházi élet

Florin Lăiu
Az adventisták és az ökumenizmus

28 Leckék advent történelmünkől

Beniamin Roșca
Három évforduló

30 Gyermeekoldal

Alina Chirileanu
Ismerjük meg a Bibliát!

31 Szívtől szívnek

Ștefan Tomoiagă
A megnyerő egyszerűség

A legfájdalmasabb pazarlás az élet eltékozlása. Ez annak a jele, hogy nem ismerjük saját értékünket, mivel úgy döntötünk, hogy semmibe vesszük eredetünket. Elméletileg tudjuk, honnan jövünk, a gyakorlatban azonban életünk ennek épp az ellenkezőjét bizonyítja. Eredetünk tudatosulása azonban nem életünk startvonalával, hanem a célvonallal van összefüggésben. Azonosságunk az eredetünkre épül, s ezt vállaljuk fel a mindennapos megszentelő gyakorlatainkkal.

A bölcsesség felszólít, hogy hasznosítsunk minden tőkét, amit a Teremtőtől kaptunk. Az életet nem tönkretenni kell, hanem kiválóságban élni. Akkor nemes az életünk, ha önző génjeinket alávetjük az önzetlenség génjeinek.

2018. június. A Romániai Hetednapi Adventista Egyház hitnevelő és tájékoztató havilapja. Megjelenik havonta az Unióbizottság irányításával.

Igazgató Balla Loránd; Főszerkesztő Teodor Huțanu; A magyar kiadás koordinátora Szász Ernő; Tanácsadók Ștefan Tomoiagă, Aurel Neațu, Eduard Călugăru, Mihai Maur, Tiberiu Nica, Georget Pirlitu, Viorel Răducan, Iosif Pașca, Gabriel Ban; Különleges munkatársak Romică Sirbu, Dragoș Mușat, Daniel Chirileanu, Florian Ristea; Fordította Barabás Andrea, Bartha Sándor, Mezei Áron és Zakariás Loránd; Szerkesztette Zakariás Loránd; Tördelés Szócs Erzsébet; Levelezési cím Curierul Adventist (Adventszemle), str. Cuza Vodă, nr. 12, Cluj-Napoca, jud. Cluj, cod 400107; Tel. 0756-059330; E-mail zakariaslorand@yahoo.fr; Website www.curieruladventist.ro; Nyomtatás Tipografia Fast Print, Șos. Cernica, nr. 101, Pantelimon, jud. Ilfov; Tel. 021/3230020, Fax 021/3230040

ISSN 1842 - 3361

MEGMENTVE

Egy új tavaszt élek át a maga teljes valóságában az élet naponta ajándékba kapott szépségeivel. Lényemet kellemes öröm járja át, miközben némán figyelem a reggeli napfelkeltét, elcsodálkozom azon, ahogy növekszik és megnyúlik a nap, mintha velem együtt növekedne az életem is.

Úgy kezd ragyogni az arcom, és olyan élő borzongás járja át a szívemet, mintha újra kezdődne létezésem. Aztán az álmok szárnyalásából hirtelen megállok, és szégyenkezve teszem fel a kérdést: a csalódások eme óceánjában nem elég egy leélt élet?

Álmodozva születtem, mint sokan mások, és felnőtte válva hét életre elegendő álmom volt, amit törtetve próbáltam teljesíteni, de sajnos a legtöbbje csupán álom maradt. Szomorúan nyugtázom, hogyan éltem az életemet: ámítottam saját magam, és sokaknak csalódást okoztam, de olyan természetességgel, mintha ezzel nemesi címet szereztem volna! Még az a kevés öröm is, amiben részem volt, keserűséggel társítva érkezett. De talán a legfájdalmasabb az, hogy túl későn jöttem rá arra, amiről sokkal korábban kellett volna tudomást szereznem.

Az elmúló évek egyre nehezebbek, hosszabbak lesznek, magukkal visznek szinte mindent, én pedig egyre fáradtabb vagyok az úton, lépteim egyre apróbbak, és próbálok megbarátkozni a gondo-

lattal, hogy már nincs sok lépés hátra. Ami viszont meglepő e sosem álmodott valóságban az, hogy tudok örülni annak, amikor érzem, hogy – a kiszáradó élet mezején elcsigázott szívvel haladva – a napnyugta felől fújó száraz szél közepette tűzből kipattanó szikraként tűnik elő számos csodálatos gondolat. Elnézem, ahogy hoszszú, végtelen spirálként a keserűségek kíséretében gondolataim elérik a felhőket majd az eget, amely kaput tár, hogy még magasabbra törve az ima hosszú és sebes szárnyain áthatoljanak még a csillagokon is. A gondolatspirál fáradhatatlanul emelkedik egészen a Dicsőség trónterméig, hogy a Dicsőség Ura átíthassa azt saját vérével.

Gondolataim ott maradnak annak biztosítékaként, hogy ezentúl szeretnék mennyei tisztaságban élni. Mély alázattal várom, hogy mielőbb felcsendüljön életem vágya teljesedésének erőteljes kijelentése: „Meg vagy mentve minden tisztalanságtól az elnyert menny örökösei közül!”

Ez hangozzék el mindannyiunkra vonatkozóan, és „mindazoknak is, akik vágyva várják az ő megjelenését” (2Tim 4:8). ■

Teofil Petre, nyugalmazott lelkipásztor

**AZ IMA
SZÁRNYAIN
TEOFIL
PETRE**

**„AKIT MAGAM LÁTOK
MEG MAGAMNAK; AZ ÉN
SZEMEIM LÁTJÁK MEG,
NEM MÁS. AZ ÉN VESÉIM
MEGEMÉSZTETTEK ÉN
BENNEM.” (JÓB 19:27)**

Megújulás és Reform

te, családod, gyülekezeted, felebarátaid

„Kezében Isten Igéjével, minden ember – bárhová sodorja is sorsa – közösségben maradhat Istennel, ha maga is úgy akarja. A Szentírás lapjain beszélgetést folytathat az emberiség legnevesebb és legjobb tagjaival, és hallgathatja az Örökkévaló szavát, amint szól az emberekhez. (...)”

Követheti a mennyei Tanító lábnyomát, és ugyanúgy hallgathatja szavait, mint amikor a hegyen, síkságon vagy a tengeren tanított. E világban is mennyei légkörben időzhet, és közölheti a föld megszorítottjaival és megkísértettjeivel a reménység és a szentség utáni vágyakozás gondolatait, ami által ő maga is mindig szorosabb kapcsolatba kerül a Láthatatlannal. Énokhoz

A mennyben otthon fogjuk érezni magunkat

hasonlóan – aki Istennel járt – mindig közelebb jut az örökkévaló világ küszöbéhez, míg végül a kapuk megnyílnak előtte és beléphet oda.

Nem érzi majd magát idegennek. Fülébe csendülnek láthatatlan földi társai – a szentek – hangjai, akik üdvözölve fogadják őt. Ugyanazok a hangok köszöntik majd, amelyeket megismert és megszeretett már ezen a földön. Akik Isten Igéje által közösségben éltek a mennyei, azok otthonosan fogják érezni magukat a mennyi társaságában.”

(Ellen G. White, *Előtted az élet*, 127. old.)

IMAHÁZSZENTELÉS GALAMBODON

A Marosvásárhelytől 13 kilométerre fekvő Galambodról az első történelmi feljegyzések 1334-ből származnak. A valamivel több mint 600 lakos többsége magyar. Reformátusok, ortodoxok és adventisták élnek itt békességben.

Az adventista hit csiréje a második világháború előtt, 1936-ban fogant meg Galambodon, Kardos József szívében. Az 1940-es évek elejéig Udvarfalvára jártak gyülekezetbe, majd Kardos József házában, később pedig bérelt házakban gyülekezett a gyarapodó közösség. Az első adventista imaház 1958-ban épült a Kardos Gyula testvér által adományozott telekre. Ma is ezen a helyen van az imaház. A régi épület többször is javításra szorult, míg 2017. április 25-én leégett. Keserű nap volt az a galambodi adventisták számára. Az Egyházterület vigasztaló üzenete Róma 8:28 verse volt: „Akik Istent szeretik, minden javukra van”.

A romokat április 30-án a helybeliek – a szomszédos gyülekezetek tagjai segítségével – eltakarították. A világhálónak köszönhetően hamar híre terjedt a helyzetnek, és az új imaház építése haladéktalanul elkezdődött. Isten bőszesen megnyitotta tárházát, naponta érkeztek a szükséges támogatások: építkezési anyagok, munkaerő, pénz. A tragédia összefogásra és megújulásra serkentette a helyi adventista közösséget, és nem csak. Nagy erőbedobással és hatalmas isteni támogatással épült nap mint nap az új épület. Az új imaház kisterme 49 nap alatt alkalmas volt arra,

hogy június 16-án helyt adjon az első ünnepi istentiszteletnek, lelkészi órváltásnak. Az ezt követő 34 nap alatt elkészült az imaterem is, ahol júliusban a gyülekezet az úrvacsora szent jegyeiben részese lehetett. A régi épület maradványait egy emléktábla őrzi az új imaház szomszékén.

A felszentelési istentiszteletre 2018. május 19-én került sor több mint 300 személy jelenlétében. Az eseményen jelen voltak az Unió és a Dél-Erdélyi Egyházterület képviselői, valamint a múltban itt szolgáló lelkészek. Megtisztelő volt a mezőcsávási polgármesteri hivatal képviselőinek, a református egyház lelkészének és presbitériumának, valamint az ortodox egyház képviselőjének a jelenléte. A köszöntők elhangzása után az Igét Balla Lóránd lelkipásztor, igazgató hirdette, a felszentelő imát pedig Tamási Károly egyházterületi tikkár mondta. Az alkalmat a helyi gyülekezet kórusa és a mezőfelei „Reménység” férfi együttes szolgálata tette még ünnepélyesebbé. Istené a dicsőség a megvalósításért és az örömeért, akinek Szava örök igazság: „Akik Istent szeretik, minden javukra van”. ■

Ferencz Zörgel József Attila, lelkipásztor

ISTEN HÁZA GÁLOSPETRIBEN

Gálospetri 950 lakost számláló falu az Érmellék vidékén, Bihar megye felső részénél. Reformátusok, görög-katolikusok, baptisták és adventisták alkotják a falu közösséget.

Az advent hit a faluban 1946-ban, Draveczki Gábor által jelent meg, aki a hadifogságból adventistaként tért haza. 1947-ben, az első keresztségkor a Szőke, majd a Negrean és a Csarnó család csatlakozott a közösséghez. Salánki József buzgó vezetőként valdens lelkülettel többször is kézzel lemásolta az énekes könyvet, hogy ajándékként továbbadhassa. Az ekkor 22 lelket számláló gyülekezet a 90-es évekre háromra apadt: férjhez mentek, elköltöztek, elhaláloztak.

Új lendület fuvallata jelentkezett 1993-ban, amikor ide költözött a Rádai család. A taglétszám 2003-ban 11-re növekedett. Mivel 1947 óta mindig háznál gyülekeztek – a Mihály, Szőke, Miklós és Rádai családoknál – megszületett az imaházépítés gondolata. Már 2003-ban megtörtént az ingatlan megvásárlása, majd elkezdtek a régi épület lebontását és az új falak felépítését. Sajnos a munkálatok elhúzódtak, de Isten kegyelméből 15 év múlva beteljesedett a régi álom.

Ez év május 26-án az imaház felavatási ünnepén 150 ember örülhetett annak, hogy 71 év adventista jelenlét után Gálospetriben is adventista imaház van. A Romániai Uniótól Balla Lóránd igazgató, a Bánáti

Konferenciától Mihai Maur, Marius Morar és Emil Jigau adminisztrátorok szolgáltak az eseményen. A versek, a trombiták hangja és a nagyváradi énekkar szolgálata tették fenségesebbé ezen örömmalkalmat. Az eltelt 71 év alatt, Fodor Jánostól kezdve mindmáig 21 lelkipásztor szolgált itt. Kimagaslóbb evangelizációs tevékenységek Moldován Vilmos, Szász Ernő és Kiss János lelkipásztorok szolgálati idejében voltak, valamint az utóbbi 20 évben folyamatosan. Ezek az alkalmak mindig nagy látogatottságnak örvendtek.

A jelenlegi 10 tagból és 2 gyermektől álló gyülekezet Sámuellel együtt vallja: „Mindaddig megsegített minket az Úr!” Reményteltjesen nézünk a jövőbe, hogy a Mindenható továbbra is megsegíti a gálospetri gyülekezetet, hogy betöltse Istentől kapott küldetését. ■

Verebi László, lelkipásztor

EGY SZÓ... MINDEN PROBLÉMÁRA!

Egy szót szól az Úr, hozzád, hozzám és mindenkire. Nem mond sok szót, nem untat, nem unszol. Egyetlen szót, amikor örvendesz, vagy amikor szomorú vagy, imádkozol, csüggedés vesz rajtad erőt... bármilyen helyzetben! Azonban meg kell állnod, hogy meghallad ezt a szót. Meg kell állnod örömed tetőfokán vagy a legádázabb csüggedésben. Ezernyi hang, hívások százai, az ajánlatok sokaságának közepette meg kell hallanod a halk, lágy suttogást: az Ő hangját. Csak te és az Úr. Akár a Szentírásban, akár a természet bármely szegletéből szól hozzád, a fontos az, hogy meghallad szelíd hangját. Abban a pillanatban minden megváltozik! Másak lesznek a gondolataid, útjaid irányt változtatnak, és arcod még a halál előtt is reménytől sugárzik. Megváltozol. Immár jó hírt hozó személy vagy, aki a menny hadseregének tagja. Nem tehetsz mást, mint amit a mennyei hadsereg Parancsnoka mond. Én is, hozzád hasonlóan, kedves olvasó, teljes szívemből vágyom naponta meghallani az Ő hangját.

2017 júniusának egyik reggelén, miután a következő szavakkal fejeztem be imámat: „Uram, legyen meg a Te akaratod!”, nekiláttam az aznapra tervezett tevékenységek elvégzéséhez. Majd megszólalt a férjem telefonja. Egy ortodox vallású, a rák végső stádiumában szenvedő nő sürgősen beszélgetni szeretett volna valakivel az Adventista Egyházból. „Neked kell elmenned, mert te vagy a nő. Azt hiszem, így a leghelyesebb” – mondta a férjem. Számos dolog az eszembe jutott. Sok kifogás arra, hogy ne menjek el. *Mit mondhat az olyan személynek, akit nem ismersz, és aki halálán van? Annyira tehetetlen vagyok.* A gondolatok tömegéből kitűnt egy szelíd suttogás: „Kinek az akaratát legyen meg?” Igen, csupán az Ő akaratának kell meglennie.

Zavartan indultam el a kórház felé, ugyanakkor bíztam benne, hogy ez az Úr akaratát. A kórházban megismerkedtem Nicoletával, a 37 éves fiatal nővel. Szomorú és csüggedt arcán borsószemekként gördültek le a nagy könnycseppek. Az első találkozónkon elmesélte nehézségeivel teli életét.

Gyermek volt, amikor meghalt az édesapja. Édesanyja újra férjhez ment, ő pedig a nagyszüleinél nőtt fel, akik rövid időn belül szintén meghaltak. 14 éves korában Bukarestbe vitték egyik nagynénjéhez. Keményen dolgozott és tanult, hogy szakmailag képezze magát. Szerelmi csalódásokat élt át, viszont szakmailag sikereket ért el: ideiglenesen kinevezték a Bukaresti Vasúti Kórház igazgatójának. 2008-ban rákos daganatot találtak a fülében. Különböző műtétek és kezelések következtek, majd a kemoterápia. Utolsó műtétje során Kolozsváron megsértettek egy ideget, ami arcbénulást okozott. Most pedig közölték vele a hírt: nincs már mit tenni, majd egy palléatív gondozó központba küldték. „Sok mindent megtettem, de nem volt időm sem magamra,

sem pedig a lelkekre, rendszertelenül étkeztem és keveset aludtam”, mondta Nicoleta lelkiismeret furdalással.

A fájdalommal szemben elnémulsz, és csupán egy Istentől érkező szó nyújthat enyhülést. „Igen, kedves Nicoleta, a bűn világában élünk. A jó és rossz közötti kozmikus harcot egyesek többé, mások kevésbé észlelik. Jézus, Isten Fia, ártatlanul szenvedett értünk, értem és érted. Sokat szenvedett anélkül, hogy legalább egy csésze vizet kapott volna, és mindezt azért, hogy megváltson bennünket. Az egyetlen reményünk az örök életben van, ami mindenkinek fel van ajánlva, aki elfogadja Őt személyes Urának és Megváltójának...”

Néhány szó, amire az Úr ihletett. Hét hónapon keresztül szinte naponta meglátogattam Nicoletát. Szívesen hallgatott, amikor az eljövendő életéről beszéltem neki, és mindig imádkoztunk, mielőtt elbúcsúztunk egymástól. Sokat beszélgettünk a Bibliából. A halálról is szó esett. Egy idő után Nicoleta is imádkozott. Minden alkalommal megköszönte Istennek, hogy elküldött engem, és imádkozott értem, hogy Isten segítsen a különböző tevékenységeimben. Úgy éreztem, megszakad a szívem. Egyetlen zúgolódást sem hallottam az ajkáról. Nem okolta Isten, és nem kérte a gyógyulást sem. Szeptemberben kérte a keresztséget. A keresztsége napján jobban érezte magát, majd ismét lesújtották a fájdalmak. Halála előtt már nem tudott beszélni, de amikor meglátogattam, imára kulcsolta a kezét.

2017. december 18-án megpihent. Temetésén 60 lelki töltetű könyvet osztottak szét azok számára, akik szerettek volna „egy szót hallani Isten részéről”. Igen, Isten egy szót szólt Nicoletához élete legnehezebb napjaiban. Egy szót, mely reményt nyújtott számára, egy szót, mely erőt adott neki túltekinteni a fájdalomon és a síron. Nem neheztelt Istenre, mert megértette, hogy az Úr sokkal többet szenvedett értünk.

Istennek minden helyzetben van egy szava mindannyiunk számára. Kész vagy meghallgatni és elfogadni? Hajlandó vagy alárendelni magad az Ő tervének? Talán épp a fájdalom és a halál lehet a válasz az imára. Egy kozmikus háború tanúi vagyunk. Érhet betegség, sőt halál, de nem vagy legyőzve. A Parancsnok itt járt, de nem ígérte, hogy elkerülnek majd bennünket a nehézségek, azt viszont megígérte Igéje által, hogy mindig elérhető lesz számunkra! ■

**A REMÉNY
HIRNOKEI
LIVIA
CHIDOVET**

**„AZ ÚR AD VALA SZÓL-
NIOK AZ ÖRÖMHÍRT
VIVŐ ASSZONYOK
NAGY CSAPATÁNAK.”
(ZSOLT 68:12)**

Livia Chidovet, Iosif Chidovet lelkipásztor felesége, Moldvai Egyházterület

SEM SZÜLETVE, SEM TEREMTVE

„ÉS AZ IGE
TESTTÉ LETT
ÉS LAKOZÉK
MI KÖZÖT-
TÜNK ÉS
LÁTTUK AZ Ő
DICSŐSÉGÉT,
MINT AZ ATYA
EGYSZÜ-
LÖTTJÉNEK
DICSŐSÉGÉT.”
(JN 1:14)

Az emberi létezésnek vannak pillanatai, amikor feltesszük a kérdést: „Mi lett volna, ha...?” A beteljesületlen vágyak talaján néha mintha számos út mutatkozna, amelyeket követhetünk volna, s amelyek közül mindenik sokkal jobb eredményekkel kecsegtet a jelenleginél. És így születnek meg az ehhez hasonló gondolatok: „Bár csak más egyetemre jártam volna...” „Bár csak másképp cselekedtem volna... Lettem volna én az ő helyében...”

Agyunk ilyen mechanizmusok által vetít elénk boldog alternatívákat, hogy enyhítse a szenvedést, vagy a jelenlegi állapotok okozta hiányosságokat. Ugyanez a jelenség tapasztalható a teológia terén is. Például, a Szentírást olvasva egyesek elégedetlenkednek a Jézus és az Atya egyenlő volta miatt, és azon morfondíroznak, hogy mi van, ha Jézus létezésének mégis volt kezdete? Ezek az elképzelések a Szentírást néhány elszigetelt kijelentésére alapoznak. Ez a cikk is egy ilyen kijelentéssel, Jn 1:14 versével foglalkozik: „És az Ige testté lett, és lakozék mi közöttünk és láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttének dicsőségét.” Az alábbiakban próbáljuk megérteni az „Atya egyszülötté” szintagma értelmét.

Mit mondanak az egyházatyák?

Jézus örökkévalóságának tagadása visszanyúl egészen Ariusig (kb. 256–336). Dióhéjban összefoglalva Arius¹ állítása szerint Jézus minden Isten által teremtett lény fölötti pozíciót tölt be, tehát Isten teremtette Őt is. Arius elmélete tűnik fel a Jehova tanúinak vélekedésében is, mely szerint: „A Biblia azt tanítja, hogy Jézust is Isten teremtette. Éppen ezért nevezik Jézust úgy, hogy »Isten Fia« (Jn 1:49). Isten Ádám megalkotása előtt teremtette Jézust. [...] Ő, »aki képe a láthatatlan Istennek, minden teremtménynek előtte született«” (Kol 1:15).²

Ha szó szerint értelmezzük Jézus fiúi minőségét, olyan felfogáshoz jutunk, miszerint Isten mielőtt bármit is megteremtett volna, valamikor az örökkévalóságban megteremtette Jézust. És az a tény, hogy az Atya szülötte, végeredményben egy olyan, az Istennek alárendelt kapcsolatba helyezi

Őt, amely túlmutat az emberi létezésen. Az egyházatyák Arius nézeteit rövid időn belül, a Niceai Zsinat³ révén kétségbe vonták, majd arra a következtetésre jutottak, hogy az Atya és a Fiú lényegében egy és ugyanaz. S habár a Fiú nem teremtett lény, az emberi hit mégis úgy mutatja be, mint az Atya egyszülötté „most és mindörökké”, ami eléggé homályos kijelentés, mivel azt sugallja, hogy Jézus lényegében valamikor még a világ-egyetem keletkezése előtt az Atyától született.

Az „egyszülötté” (Jn 1:14) kifejezés jelentése

Nyelvtani és lexikális szinten különös figyelmet fordítunk a *monogenes* melléknévnek, amely valaminek az egyediségét fejezi ki. A Louw-Nida lexikon⁴ szerint a kifejezés „olyasvalamire utal, ami egyedi egy bizonyos területen, kategóriában.” Továbbá, a *monogenes* kifejezés egy összetett főnév, mely a *monos* („egy” vagy „egyedüli”) és a *genos* („-képpen”) szóból, illetve toldalékból ered. A görög *genos* toldalék a *ginomai* igéből ered, amelynek jelentése „válik”, „lesz”, és nem *gennaio*, azaz „születik”. Ezek alapján tisztán érthető, hogy a szöveg inkább Jézus egyediségére utal, ami a testet öltést illeti, és nem általános értelemben vett megszületésére. Norman Gulley amerikai adventista teológus a következőképpen vélekedik: „Ez által Krisztus mint egyszülött, tulajdonképpen az *egyedülit* és *ugyanolyant* jelenti. Ennek következtében ez az igeszakasz az Isten-ember egyediségét hirdeti, vagyis azt, hogy Ő teljes mértékben Isten és teljes mértékben ember, és hogy csupán az utóbbi minőségét támadják az antitrinitáriusok és az ariánusok, amivel lényegében annak mondanak ellent, amit valójában ez a szöveg mond.”⁵

Ha Jézus létezésének volna kezdete

Ha Fiúnak nevezzük, következőképpen megfosztjuk Jézust attól a minőségétől, hogy egyenlő az Atyával, és elismerjük, hogy létezésének volt kezdete, akkor a teológiánk olyan pontjait kellene megváltoztatnunk, amelyek különben nem képezhetik alku tárgyát. Krisztust meg kellene fosztani mennyei tulajdonságaitól, mint ahogyan attól a minőségétől is, hogy egyenlő az Atyával.

Továbbá, ha Jézus nem teljes mértékben Isten, akkor áldozata hiábavaló volt. Ha nem egyenlő a Törvényadóval, akkor áldozata révén nem szabadíthatja meg az embereket a törvény átkától.

Ha Krisztus teremtett lény, akkor 2Móz 23:21 verse – „Vigyázz magadra előtte, és hallgass az ő szavára; meg ne bosszantsd őt, mert nem szenvedi el a ti gonoszságaitokat; mert az én nevem van ő benne” – tévtan. Ha csak az Atya Istennek van hatalma megbocsátani a bűnöket, akkor hogyan tehetné meg ezt Krisztus, ha nem egyenlő az Atyával?

Ha Krisztus teremtett lény, akkor Lucifer sorsára kellett volna jutnia, mivel olyan hatalmat gyakorolt és tulajdonított magának, ami csak Istent illeti meg (1Móz 16:7-12; 21:17-18; 22:11-18; 2Móz 3:2). Íme, csupán néhány teológiai következmény, mely Krisztus fiúi minőségének helytelen megértéséből fakadhat.

A szolgálat leckéje

Hermann Hesse a *Journey to the East* című regényében leírja a felfedezőik tevékenységét és az emberi kapcsolatokat a nehéz expedíciók alatt. Egy Leo nevezetű szolga felelt a legénység teljes

ellátásáért: ételt készített, kimosta a ruhákat, és mindig készen állt a különböző elvárások teljesítésére. Beosztása alapján Leo a legalacsonyabb pozícióban volt, de az expedíció során kiderült, hogy szolgálatra kész lelkiere és alkalmazkodó készsége egyszerűen nélkülözhetetlen.

Főleg akkor vált nyilvánvalóvá a szolga értékes volta, amikor a hajó zátonyra futott és Leo eltűnt. Nélküle minden további próbálkozás kudarcba fulladt. Végül a legénység egyik tagjának sikerült eljutnia az alaptáborba, ahol végre találkozhatott az expedíció vezetőjével. Nagy meglepetésére a vezető maga Leo volt. Habár a felfedezőút során a szolga szerepét vállalta fel, valójában ő volt a vezetőjük. A szerző továbbá azt állítja, hogy az igazi vezetés nem annyira a státusszal, mint inkább a szolgálattal van összefüggésben.⁶ Ne tekintsük Jézust alacsonyabb rendűnek csak azért, mert Ő úgy döntött, hogy szolgál nekünk. ■

Lucian Mihailă, az Adventus Egyetem III. éves pasztorál-teológus hallgatója

AZ ATYA EGYSZÜLÖTTJE LUCIAN MIHAILA

AZ AZ IGERÉSZ, AMELY
KRISZTUST „EGYSZÜ-
LÖTTKÉNT” MUTATJA
BE, AZ ISTEN-EMBER
EGYEDISÉGÉT HIRDETI.

1. Arius (kb. 256–336) keresztény presbiter és pap Alexandriában, ahol Órigenész azt hirdette, hogy a Fiú az Atya alárendeltje. Airus azt hitte, hogy csak az Atya teljes, örök és kezdet nélküli. Tanait Péld 8:22 versére alapozta, és azt állította, hogy Jézust az Atya teremtette, aztán idővel Istenné vált. Arius szerint Krisztus az Isten által teremtett lények között a legmagasabb pozíciót tölti be, mintegy köztes, átmeneti, sem teljesen isteni, sem teljesen emberi teremtményként.
2. www.jw.org/hu/bibliai-tanitasok/kerdesek/jezus-isten-fia
3. A Niceai Zsinat (Kr. u. 325) vitatta meg az Arius által hirdetett tanokat Jézus eredetére vonatkozóan. A résztvevők egyöntetűen arra a meggyőződésre jutottak, hogy az Atya és a Fiú lényegében egyek. Viszont az ebből eredő kijelentés, miszerint a Fiú öröktől fogva az Atyától született, lényegében nem is annyira eltérő Airus nézeteitől.
4. Johannes P. Louw and Eugene Albert Nida, *Greek-English Lexicon of the New Testament: Based on Semantic Domains* (New York: United Bible Societies, 1996), 590. o.
5. Norman R. Gulley, *Systematic Theology: God as Trinity* (Andrews University Press, 2011), 128. o.
6. G. Curtis Jones, *1000 Illustrations for Preaching and Teaching* (Nashville, TN: Broadman Press, 1986), 210. o.

ÚJULJATOK MEG A TI ELMÉTEKNEK LELKE SZERINT!

HASZNÁLJUK
ISTENTŐL KAPOTT
ERŐS FEGYVE-
REINKET A TORZ
ELMÉLETEK SZÉT-
ZÚZÁSÁRA, AZ
ISTEN IGAZSÁGA
ISMERETE ELLEN
EMELT KORLÁTOK
LEDÖNTÉSÉRE,
ARRA, HOGY MIN-
DEN LAZA GONDO-
LATOT, ÉRZELMET
ÉS IMPULZUST
BEILLESSZÜNK
A KRISZTUSI ÉLET
RENDSZERÉBE.

Az agy az emberi test egyik legkomplexebb, legcsodálatosabb és legfontosabb szerve. Hihetetlenek a képességei és mérhetetlenek a lehetőségei. Gondolkodási és döntési funkciói az életet irányító fórummá minősítik. Ha szakképzett személyek befolyása alá kerül, szinte csodákra képes e körülbelül 1,3 kg tömegű szerv. Ki lehet illetékesebb erre, mint az, akinek a kezéből kikerült: a Teremtő? De vajon hogyan teheti ezt meg, és mi az ember része ebben? Rövid igei választ használva, mindez csak úgy történhet meg, ha „foglyul ejtünk minden gondolatot, hogy engedelmeskedjék a Krisztusnak” (2Kor 10,5). Az angol „The Message” fordítás szerint ez a szöveg így szól: „Használjuk Istentől kapott erős fegyvereinket a torz elméletek szétzúzására, az Isten igazsága ismerete ellen emelt korlátok ledöntésére, arra, hogy minden laza gondolatot, érzelmet és impulzust beillesszünk a krisztusi élet rendszerébe”.

Pál apostol előtt igen világos volt a gondolkodás kulcsszerepe a lelki fejlődésben. De nemcsak ő fedezte ezt fel, hanem a korabeli gondolkodók közül sokan mások is. Marcus Aurelius például így írt erről: „Olyan lesz az életünk, amilyenné a gondolataink formálják”. Ennek az állításnak az örök érvényűségét az is igazolja, hogy szinte két évezred távlatában Ellen White ihletett irodalma is megfogalmazta ugyanezt az igazságot. Így írt erről az „Üzenet az ifúságnak” című könyvében: „Az ember olyan, amilyen gondolatok lakoznak a szívében. Egy közönséges nap történetét a gondolatok tömege alakítja, és gondolatainknak oroslánrészük van a jellem alakulásában. Elgondolásainkat szigorúan kell ellenőriznünk, mert egyetlen tisztátalan gondolat is mély benyomást gyakorol a lélekre. Rossz gondolat rossz nyomot hagy benső világunkon. Ha a gondolatok tiszták és szentek, akkor az ember javul általuk.”¹

A Biblia, Isten örök Igéje a következő tanácsokkal öregbíti e téma fontosságát: „Ne szabjátok magatokat e világhoz, hanem változzatok el a ti **elméteknek megújulása** által, hogy megvizsgáljátok, mi az Istennek jó, kedves és tökéletes

akarata” (Róm 12,2). „Hogy levetkezzétek ama régi élet szerint való ó embert, mely meg van romolva a családság kívánságai miatt. Megújuljatok pedig a ti **elméteknek lelke** szerint, és felöltözzétek amaz új embert, mely Isten szerint teremtetett igazságban és valóságos szentségben” (Ef 4,22-24).

Hogyan válik tehát az ó ember új emberré, régi felfogásaink új nézőpontokká? Egyszerű a Biblia válasza: **elménk megújulása által**, vagyis gondolataink megváltozása által. De vajon lehetséges ez? Hiszen sok ember azzal mentegetőzik, hogy nem képes megváltozni, nem képes másként gondolkodni, reagálni. Eddig azt tudtuk, hogy tesszünk számos szerve megújulhat, az agyunk viszont nem. „Úgy hitték, hogy az agy születésüktől fogva változatlan, nem huzalozható újra, és a korral együtt öregszik. Ha ehhez még hozzáteszünk, hogy a kor felfogása szerint génjeink teljesen meghatározzák sorsunkat, elég reménytelen képet kapunk.”² Az utóbbi évek kutatásai azonban teljesen megváltoztatták ezt a téves elképzelést. „Nem vagyunk többé a biológia áldozatai. ... Meg tudjuk újítani az elménket, képesek vagyunk megváltozni és meggyógyulni.”³ Mára már orvostudomány által bizonyított tény, hogy az agy képes változni, és ami ennél is fontosabb: a változás leghatékonyabb eszköze a gondolat. Ha uralni tudjuk gondolatainkat, módosíthatjuk elménk programozását és biokémiáját is, állítja a fentebb idézett kutató. Mindezekon túlmenően, amerikai neurológus kutatók azt állítják, hogy a pozitív szavak agyunk génműködését is képesek megváltoztatni.⁴ A gondolatok tehát, amelyek szavakból állnak, képesek génjeinket, vagyis öröklött gondolkodási sémáinkat befolyásolni. Ez szinte hihetetlen, pedig nem kellene újdonságnak tűnnie számunkra, hiszen ezt Isten legalább 2000 évvel ezelőtt tudtunkra adta a Biblia ihletett kijelentései által. Áldjuk Istent ezért a hihetetlen lehetőségért!

Pál apostol „ó embere” a régi gondolkodás, ami tele van úgynevezett „mérgező gondolatokkal”. Ezek olyan öröklött és átvett negatív gondolkodási modellek, amelyek szokásunkká váltak, és

tele vannak emberi, vagy inkább sátáni érvekkel, reakciókkal, gondolatokkal. De „meg lehet szakítani a toxikus gondolatok láncolatát, sőt hatásait is vissza lehet fordítani”⁵, jelenti ki teljes meggyőződéssel C. Leaf. És így kezd el formálódni az „új ember”.

Azért, hogy nagyobb meggyőződéssel elhiggyük a fenti állításokat, újabb részleteket idéznék a gondolatok sajátosságairól a neurológusok felfedezései alapján. Azt állítják, hogy a „gondolatok mérhetőek, és agyunkban fizikai területet foglalnak el, »lakótelepeket« alkotnak, aktívak: növekednek és változnak.”⁶ „A gondolat gyakorlatilag elektromos jelek, kémiai anyagok és idegsejtek együttes működése. A gondolatok úgy néznek ki, mint valami fák és annak ágai. Ahogy nőnek, egyre maradandóbbá válnak, egyre több ágat növesztenek, és a kapcsolódási pontjaik is egyre erőteljesebbek. Amikor változtatunk a gondolkozásmódunkon, egyes ágak eltűnnek, és újak formálódnak. Változik az ágak közötti kapcsolatok erőssége, és a többi gondolathoz csatlakozó memóriahálózat is gyengül. Elképesztő, hogy agyunk milyen változásokra képes: újrarahuzalozható, és növekedésre is képes. Szellemi értelemben ezt nevezzük az elme megújulásának.”⁷

A fentiek alapján elmondhatjuk, hogy látható bizonyítékok léteznek a gondolatok működéséről. Amikor gondolkozunk, kémiai anyagok szabadulnak fel és elektromos hálózatok aktivizálódnak, fejlődnek. Ezek pedig befolyásolják érzelmeinket, hozzáállásunkat és döntéseinket, amelyek a maguk során fizikai valósággá, cselekedetökké alakulnak. „Ez azt jelenti, hogy testünk és elménk megbonthatatlan kapcsolatban áll egymással, és a gondolaté a kezdeményezés.”⁸ Ami még említésre méltó, az az, hogy a pozitív gondolatok megfelelő mennyiségű kémiai anyagot szabadítanak fel, a negatívak pedig akadályozzák ezeknek a felszabadulását. Mintha mindezek tudatában javasolta volna Pál apostol a következőket: „Továbbá, Atyámfiai, amik csak igazak, amik csak tisztességesek, amik csak igazságosak, amik csak tiszták, amik csak kedvesek, amik csak jó hírűek; ha van valami erény és ha van valami dicséret, ezekről gondolkodjatok.” (Fil 4,8)

Mondhatná valaki: ez mind szép és jó, de hogyan valósítható meg? Hogyan úzhatjuk ki a negatív gondolatokat az elménkől? Hogyan tehetjük meg azt, hogy csak a jóról és szépről gondolkodjunk, hogy ezek a tiszta gondolatok jó cselekedetekre serkentsenek bennünket? Egy amerikai lelkes és lelki gondozó/pszichológus, Norman Vincent Peale, aki a temploma mellett egy klinikát is

működtetett, érdekes módszert ajánl a gondolkodás megváltoztatására, amit a klinikáján sikerrel tesztelt és alkalmazott. A módszert a „Thought Conditioners”⁹ (Gondolat-szabályozók) című, alig néhány oldalas kis könyvében írja le részletesebben.¹⁰ Véleménye szerint az ember úgy érzi magát, amilyen gondolatokat táplál az elméjében. A boldogság és az eredményesség mentális beállítottságunktól függ. Megfigyelései alapján gondolataink úgy irányíthatók, ha tudatosan időzünk, elmélyülünk és ismételtetünk bizonyos gyógyító eszméket, mint például bibliaiszövegeket. Ezek a textusok olyan erővel bírnak, hogy el fognak távolítani minden beteges képzetet. Hiába menekülünk az ártó és beteges szemléletektől, nem fog sikerülni megszabadulni azoktól. Inkább időzzünk többet, elmélkedjünk, memorizáljunk „gyógyító fogalmakat”, amelyek annyira megtöltik az elménket, hogy „elűzik” a nem óhajtottakat. A legjobb, legmaradandóbb és legpozitívabb gondolatok, eszmék, fogalmak vagy elvek Isten Igéjében találhatóak. Miért? „Mert Isten beszéde élő és ható, és élesebb minden kétélű fegyvernél, és elhat a szívnek és léleknek, az ízeknek és a velőknek megoszlásáig...” (Zsid 4,12).

Peale szerint tehát a legnagyobb gyógyító erővel bíró gondolatokat tartalmazó forrás a Biblia. És ez valóban így van. Isten Igéjének kijelentései élő és változást hozó eszméket tartalmaznak. Norman Peale negyven napos „Biblia-kúrát” ajánl, amelynek keretében minden nap egy-egy igét mélyítünk el. Ezek a lelki fogalmak és igazságok személyiségünk mélyebb rétegeit az isteni erő befolyása alá helyezik. Más szóval, az „Isten beszéde” képes forradalmasítani az ember teljes valóját. Képes megújítani személyiségét és gondolkodásmódját. Ez pedig nem más, mint az „új ember” felöltözésének kezdete.

Ami a fentebb említett 40 textust illeti, nem szeretném, ha misztifikálnánk azokat, hogy csak az a 40 ige képes átalakítani értelmünket, hiszen a „teljes írás Istentől ihletett és hasznos a... megjobbításra” (2Tim 3,16). Maga Norman Peale sem tette ezt. Ő maga is azt állította, hogy ez a lista bármilyen bibliaiszöveggel bővíthető, amit valaki fontosnak talál saját maga részére. Ami lényeges: a kiválasztott igék olyan kijelentéseket, elveket vagy igazságokat tartalmazzanak, amelyek meghatározó és kulcsfontosságú jellegűek legyenek. Olyan információkat tartalmazzanak, amelyek isteni alapigazságok, az isteni gondolkodás alappillérei. Ezek, miután kellőképpen beépülnek

ISTEN GYÓGYSZERE: A BIBLIA KOVÁCS ÁRPÁD

„OLYAN LESZ AZ ÉLÉ-
TÜNK, AMILYENNÉ
A GONDOLATAINK
FORMÁLJÁK.”
(MARCUS AURELIUS)

a tudatunkba és megerősödnek, átveszik szemléletmódunk irányítását. Ez pedig nem lesz más, mint annak teljesebbé, amit Pál apostol javasolt: „Változzatok el a ti elméteknek megújulása által”, vagy „megújuljatok pedig a ti elméteknek lelke szerint, és felöltözzétek amaz új embert”.

Mivelhogy a vallás nem elméleti, hanem nagyon is gyakorlati diszciplína, néhány fontos részlettel gazdagítanám az eddig elmondottakat. Annyira fontosak ezek, hogy nélkülük szinte eredménytelenné válhat az eddig bemutatott lehetőség.

Természetesen imádsággal kezdjük és végezzük az egész folyamatot. Minden egyes alkalommal hangolódjunk rá az isteni hullámhosszra! Adjuk át magunkat Istennek az egész folyamat idejére, kérjük segítségét és vezetését. Ő nyissa meg az értelmünket, hogy elhiggyük, megértsük és befogadjuk kinyilatkoztatását. Hittel és bizalommal kérjük mindezt Tőle, hiszen a forma nem elegendő.

Kizárólagos jelleggel bír meggyőződésbeli hozzáállásunk az adott igéhez. Pontosabban, hinnünk kell az adott textus hitelességében. Ha nem vagyunk meggyőződve arról, hogy az Istentől ihletett kijelentés, ami azt jelenti, hogy a teljes valóságot jelképezi, nem végezheti el bennünk a megfelelő átalakítást. Ezért ragadjunk meg hittel minden ígét, mert amit Isten mond, az színtiszta igazság. Nem hiába hangsúlyozta Jézus: „Azért mondom nektek: Amit könyörgésetekben kértek, higgyétek, hogy mindazt megnyeritek, és meglészen nektek” (Mk 11,24).

Szánjunk minden egyes bibliaszövegnek egy-egy napot. Naponta tehát csak egy igével foglalkozunk. Az elménknél és a lelkünknek időre van szüksége, hogy megértse és elraktározza azokat. Kezdjük tehát a napot azzal, hogy többször elolvassuk a napi textusunkat, ameddig fejből tudjuk azt. Azután pedig elmélkedjünk felette. Vagyis gondolkodjunk, merengjünk el nyugodtan annak minden részletén. Ne siessünk! Engedjük, hogy jól át meg átjárja értelmünket. Ragadjuk meg annak minden részletét, majd építsük be hit- és értékrendszerünkbe, vagy ha olyan jellegű, alkalmazzuk életünkre; ezt követően pedig napközben többször, de legalább hatszor ismételjük újra. Miért? Azért, mert „pedagógiai kutatások bizonyítják, hogy az élet szempontjából lényeges témákat hat-tíz alkalommal kell meghallgatni vagy elolvasni, hogy alaposan megértesse az ember.”¹¹ Az utolsó ismétlés pedig este, lefekvés előtt legyen. Kezeljük kellő komolysággal ezt is. S ha netalán álmatlan periódusaink is vannak, nem tesz rosszat, ha ugyanezt az ígét ismételtetjük. Ezt szívesen tette a zsolttáros is: „Uram! A te nevedről emlékezem éjjel” (119,55), „örváltásról órváltásra rólad elmélkedem” (63,7).

Minden nap ismételjük újra a korábban megtanult szövegeket. A memóriánk egyik sajátossága a felejtés, ami olykor jó tulajdonságnak bizonyul. Ahhoz, hogy a megtanult ígéket ne felejtjük el, szükséges nap mint nap újra ismételnünk azokat. Így mindig frissek lesznek a mi elménknél, és végezhetik átalakító munkájukat.

Aki mindezt naponta hűségesen elvégzi, az biztosra veheti, hogy gondolkodásmódja megújul, és az isteni kinyilatkoztatás új látására és megértésére fog eljutni. Egy ilyen intellektuális és lelki erőfeszítés nem maradhat eredménytelen. Mert ez a mély isteni terápia meghonosítja az elménknél a tanultakat, életünk pedig Isten erejének bizonyítéka lesz.

Szinte divattá vált a különböző tisztítóúrák vagy lékúrák használata, testünk méregtelenítése és egészsége megőrzése érdekében. Ha testünknek jót tesznek az ilyen kúrák, vajon lelkünknek és elménknél nem lenne jót egy ilyen „Biblia-kúra”? Minden bizonnyal csak jó származna belőle. Mellékhatások nincsenek! Elménk méregtelenítésének ez a leghatékonyabb módszere. És ez csak azért lehetséges, mert „a Biblia kimeríthetetlen tökéletességgel, erővel és mély értelemmel bír.”¹²

Zárásképpen a fentebb említett célra használható ígék listáját ajánlom, öt fejezetre osztva. Nem végleges lista ez, mindenki tetszése és szükséglete szerint gazdagíthatja. Olvassuk úgy ezentúl a Bibliát, hogy keressük az ilyen jellegű ígéket.

ISTENKÉP: Mk 13,31. Lk 18,27. ApCsel 17,28. Zsolt 46,2. Róm 8,38-39. Jn 14,27. Zsolt 34,4. Jn 10,10. Mt 11,28. Mt 11,29. Róm 8,31.

ÁLTALÁNOS: 2Kor 5,17. 2Tim 1,7. Péld 16,20. Fil 4,11. 1Móz 11,6. Jób 3,25. Fil 4,13. Fil 3,13-14. Luk 8,17. Mt 7,2.

IMÁDSÁG: Ef 3,20. Mk 11,25. Mt 7,7. Mk 11,24. Mk 11,23. Zsid 11,1. Jak 5,16. Jn 9,31. Mik 7,7-8. Zsolt 62,6.

TANÁCSOK: Péld 3,5. Zsolt 55,23. Mt 7,12. Ef 6,13. Róm 12,2. Fil 4,8. Mk 12,30-31. Mt 5,44. Mt 6,33. Józ 1,9. Luk 6,36-38. Mt 5,16.

IGÉRETEK: Ézs 40,31. Mt 28,20. 2Pét 1,3-4. Jn 14,23. Luk 14,7. ■

1. E. G. White: *Üzenet az ifjúságnak*, BIK kiadó, Budapest, 2002, 83. o. (ang. 144. o.)

2. Dr. Caroline Leaf: *Ki kapcsolta ki az agyam?* Denton 2000 Bt. kiadó, Csobánka, 2014, 16. o.

3. Uo.

4. Dr. Andrew Newberg, Mark R. Waldman: *Words Can Change Your Brain*, Penguin Group kiadó, New York, 2012, 45. o.

5. C. Leaf, i.m. 13. o.

6. Uo.

7. I.m. 19–20. o.

8. I.m. 21. o.

9. N. V. Peale: *Thought Conditioners*, Foundation for Christian, 1989.

10. Aki el szeretné olvasni, a következő honlapról letölthető angol nyelven: <http://gaurang.org/pub/thought-conditioners-norman-vincent-peale.pdf>

11. Helmut Haubeil: *Lépések a személyes ébredésért*, EVS, Pantelimon, 2016, 15. o.

12. E. White: *Előtted az élet*, Advent Kiadó, Bp., 1992, 188. o.

JÉZUS KRISZTUS ISTENI ARCA

A Tábor-hegyi történet

„Szemeimet a hegyekre emelem, onnan jön az én segítségem.”
(Zsoltárok 121:1)

**TALÁLKOZÁS
ISTENNEL
TOKICS
IMRE**

I. A hegyek jelentősége a Szentírásban

A hegy kifejezés fontos gondolat a Bibliában, és csupán az ószövetségi könyvekben 520 alkalommal fordul elő. A *domb* szógyök már kevésbé frekvenciált gondolat, hiszen mindössze 60 előfor-

A Sínai-hegy

dulási helyen található meg. Izrael területe voltaképpen északtól délig egy nagy hegység, amelyet „**a hegy**” kifejezéssel illetnek.

Háborús időszakokban a hegyek menedékként szolgáltak a menekültek számára. Már a régmúlt, ősi időben arra használták fel a hegyeket, hogy az emberek számára fény- és füstjelzésekkel híreket és üzeneteket továbbítsanak, az akkori kor viszonyai között.

Isten hegyen kötötte meg a szövetséget népével, mégpedig a Sínai-hegyen. Izrael mindennapjait és történelmét át- és átjárják a különböző hegyek, köztük a Sínai- vagy Hóreb-hegy, a Sion-hegy, a Názáret-hegy, a Garizim- vagy Ebál-hegy, az Olajfák-hegy, a Kármel-hegy, valamint Jézus megkísértésének a hegye. Nem mehetünk el szót-

lanul amellet, hogy Jézus a *Hegyi beszédben* mondta el üzenetének legfontosabb tartalmát: „*Boldogok a békességre igyekezők: mert ők az Isten fiainak mondatnak*” (Máté 5:9).

II. A Sínai-hegy jelentősége a Bibliában

A Sínai-hegyet¹ más elnevezéssel Hórebnek is nevezi a Szentírás. A *Sínai* szó etimológiai elnevezését a héber – *seneh* – csipkebokor, akácfa szóra vezethetjük vissza. A Sínai-hegyen jelent meg Isten Mózes számára, és itt kötött szövetséget népével, és a Dekalógust (Tízparancsolat) adta törvényül számukra.

A keresztény hagyomány a Sínai-félszigetre helyezi a Sínai-hegyet², az ún. *Dzsebel Szilbal* (2070 méter), vagy a *Dzsebel Musza* (2285) hegycsúcsra gondolva. Isten a saját maga ujjával írta le a kőtáblákra azokat a parancsolatokat³, amelyeket népének minden időben be kell tartania. A Sínai-hegy története olyan mélyen integrálódott az Ó- és Újszövetség gondolatrendszerébe, hogy szinte minden jelentős személy említést tett a hegyről és a fenti eseményről.

III. A megdicsőülés hegye: a Tábor-hegy

A Tábor-hegy egy önmagában álló hegy Izraelben. Magassága 588 méter⁴. Názárettől délkeletre található, Izsakhár, Zebulon és Naftali törzsi területeinek határain.

A honfoglalás időszakában a kananeusok megtámadták az izraelitákat. A fegyveresek Tábor-hegyére mentek fel, majd Debóra prófétaasszony parancsára megindultak a harcba. A síkságon Kisónpataknál győzelmet arattak a kánaániták felett. Ennek emlékéért Izrael legrégebbi éneke is megőrzi, amelyet Debóra-énekének nevezünk. (Lásd: Bír 5, 2-31!)

**ADJUNK HÁLÁT AZ
ÖRÖKKÉVALÓ ISTEN-
NEK AZÉRT, HOGY
ÉLÜNK, VAGYUNK ÉS
GONDOLKOZHATUNK,
HOGY FELISMERHET-
JÜK ŐT, A TEREMTŐT!**

HÁBORÚS IDŐ-
SZAKOKBAN
A HEGYEK MENE-
DÉKKÉNT SZOL-
GÁLTAK A MENE-
KÜLTEK SZÁMÁRA.
MÁR A RÉGMÚLT,
ŐSI IDŐBEN ARRA
HASZNÁLTÁK FEL
AZ EMBEREK SZÁ-
MÁRA FÉNY- ÉS
FÜSTJELZÉSEK-
KEL HÍREKET ÉS
ÜZENETEKET
TOVÁBBÍTÁSNAK.

Zsoltárok könyve 89. fejezete is magasztalja a Tábor-hegy szépségét, csakúgy, mint Hóseás próféta az 5. fejezet 1-2. versében, aki említést tesz a hegyen⁵ található szentélyről⁶.

Jézus idejében nem volt kimondottan magányos a hegy fennsíkja, hiszen egy kis városka⁷ húzódott meg rajta, szinte észrevétlenül, hosszú évszázadok óta. Azonban minden bizonnyal Jézus és követői találtak olyan érintetlen helyet a természetben, ahol minden zavaró tényező kizárásával együtt lehettek.

IV. Jézus és a három tanítvány a Tábor-hegyén

Jézus kiválaszt három tanítványt a tizenkettő közül, és együttesen felmennek a hegyre. Azt a három tanítványt választotta ki, akik korábban tanúi voltak Jairus leánya feltámasztásának. Ugyanők lesznek, akik majd az Olajfák-hegyén látni fogják Jézus lelki szenvedéseit és gyötrelmeit, akik majd meglátják a Gecsemáné-kertjében Jézus emberi voltát is.

Péter, Jakab és János neve mindhárom evangéliumban szerepel e történet kapcsán. Milyen céllal megy fel Jézus a hegyre? Lukács⁸ adja meg erre leginkább a választ a 9. fejezet 28. versében: azért ment Jézus a hegyre, hogy imádkozzon. A hegyre való felmenetelnek még a legtávolabbról sem volt eredeti célja a színeváltozás, hanem kizárólag az imádság. Ezt Lukács annyira fontosnak tartotta, hogy még egyszer hangsúlyozottan megjegyezte: „*miközben Jézus imádkozott*”, akkor történt meg a színeváltozás. Az Atyával való közvetlen és bensőséges kapcsolata közben – az imádság alatt – történt meg tehát az átváltozás. Jézus bensőjét annyira átjárta az Atyával való találkozás, hogy

A Tábor-hegy

fényesség töltötte el egész valóját. Lukács apostol egészen egyszerűen fogalmazta ezt meg a 9. fejezet 29. versében: „*ruhája fehér lett és ragyogó.*”

Így kezdődött el a színeváltozás, anélkül, hogy a három jelenlévő tanítvány felfigyelt volna az esemény nagy pillanatára. Nem érdekelte őket a helyzet és az imádság sem, és a meredek út okozta fáradtság és a hőség hatása miatt elálmosodtak. Jézus imádsága alatt el is aludtak, mindhárman.

Az álom valószínűleg néhány percig tarthatott, s amikor felébredtek – hiszen nem volt illő dolog Jézus imádsága alatt aludni –, vagy felriadtak, meglátták Jézus dicsőségét és ama két férfiút, akik mellette álltak (Lukács 9,32).

Feltételezhető, hogy az álomból felserkent tanítványok az első pillanatban nem tudták, hogy álmodnak-e, látomást látnak-e vagy a valóság részesei. Nos, ez az utolsó volt az igazság. A valóságot látták, amit nem akartak első pillanatban elhinni. Néha velünk is megtörténik, hogy nem akarunk hinni annak, amit látunk.

Az evangéliumokból nem derül ki, honnan tudták meg azt, hogy a két férfi, akit látnak: Mózes és Illés. Érdeemes megnéznünk Raffaello igen közismert festményét erről a jelenetről. (Lásd: [https://en.wikipedia.org/wiki/Transfiguration_\(Raphael\)#/media/File:Transfigurazione_\(Raffaello\)_September_2015-1a.jpg](https://en.wikipedia.org/wiki/Transfiguration_(Raphael)#/media/File:Transfigurazione_(Raffaello)_September_2015-1a.jpg)) Lehetséges, hogy a Jézussal való beszélgetés témájából döbrentek rá? Elképzelhető az is, hogy a Szentlélek segítségével. Nem tudjuk, hogy honnan, de végül is megtudták a neveket. Lukács kulcsfontosságú ismereteket jegyez fel, hogy megértsük ennek a bibliai jelenetnek a részleteit. A halálról és az eljövendő szenvedésekről folyt a beszélgetés a mennyei követek és Jézus között.

V. Az események tisztázása

Az eseményeket úgy írják le az evangéliumok, ahogyan megtörténtek, de mindegyik szerző a maga sajátos szemlélete alapján értelmezi a jelenetet. Az egyik evangéliumban azt találjuk: Péter nem tudta, hogy mit beszél (Lukács 9,33). A másik – Máté – nem kíván megjegyezni semmit. Márk pedig egy kis, rövid beszúrással próbálja Péter személyét menteni: „...*annyira meg volt ijedve*” (Márk 9,6).

Péter válaszában ne keressük sem a zseniális helyzetfelismerést, sem a Lélek tanácsát! Meglepő, hogy Jézust Péter *rabbinak* szólította ebben a helyzetben. Péter apostol még nem volt ilyen szituációban, hogy az Ószövetség két nagy egyénisége – Mózes és Illés – karnyújtásnyira legyen tőle. Egyszerűen „*nem tudta Péter, hogy mit beszél*” (Lukács

9,33). Miközben Péter esetlenül szólal meg, ímé⁹ fényes felhő borította be őket (Máté 17,5). Nem esőfelhő volt ez, sem bányafelhő, hanem az az isteni **sekina**¹⁰, amely annak idején Izraelt vezette a pusztában. Az a felhő, amellyel Isten mindig elfedi önmagát, amikor megjelenik a Földön gyermekei számára. A Teremtő felhője a történelemben mindig ott és akkor jelent meg, amikor szükség volt rá. *Ez a felhő kísér végig bennünket is, amikor talán nem is tudjuk, hogy milyen veszélyben, bajban vagyunk.* Isten felhője az életet jelenti Péter, Jakab és János számára, de a mai embernek is. Isten létezését nem tudományos érvekkel kell bizonyítani, hanem inkább csendesen kell figyelni a felhőt, a *sekinát* saját életünkben és világunkban.

Amikor a tanítványok a felhőbe jutottak, nagyon féltek. (Lásd: Lukács 9,34!) Miért féltek a tanítványok a felhőben? Azért, mert azt gondolták, hogy többé nem látják Jézust, mivel elragadtatik tőlük és felmegy a magasságba Mózesrel és Illéssel együtt.

Majd egy kicsit később egy mennyei hangot¹¹ hallottak, amelyet mindhárom evangélista megemlíti (még ha eltérő formában is).

- Lukács evangéliuma: *Ez az én választott fiam.*
- Márk evangéliuma: *Ez az én szeretett fiam.*
- Máté evangéliuma: *Ez az én szeretett fiam, akiben örömöm telik.*
- Ugyanakkor mindhárom evangélium hozzáteszi: **„Őt hallgassátok!”**

A mennyei hang után a tanítványok azonnal a földre borultak, mert igen féltek (Máté 17,6). Ez a cselekedet igazán bibliai! Hiszen mindhárman úgy hallották az elődjeiktől, hogy Isten megjelenésekor azonnal a földre kell borulni.

Vajon, mi, e sorok olvasói az évezredek távlatából találkozunk-e Istennel és az Ő Fiával, Jézus Krisztussal? Hallottuk-e az Ő hangját? Megérzünk-e valamit ennek a történetnek a légköréből? Hiszem, hogy igen! Adjunk hálát az Örökkévaló Istennek azért, hogy élünk, vagyunk és gondolkozhatunk, hogy felismerhetjük Őt, a Teremtőt! Találkozunk vele lélekben a Tábor-hegyen!

Isten most egészen közel jött Hozzád, kedves Testvérem! Mit érzel? Félelmet vagy örömet? Láthattad Jézus Krisztus arcát a Hegyen! Szeretnél-e Jézus követője lenni vagy még jobban követni őt, mint ahogy eddig tetted? Ne maradj a völgyben! Jézussal járhatasz a hegyen! Kövesd Őt még ma, mert a hívő emberben kiábrázolódik Jézus Krisztus isteni arca! ■

1. A Sínai-hegy és közvetlen közelében olyan feliratokat találtak, amelyek sémi nyelven maradtak fent az utókor számára. A 20. században folytatott kutatásokat a Harvard- és a Washington Egyetem kutatói végezték. Az írásokat a Kr. e. 15. századból eredeztetik, valószínűleg kapcsolat lehet az izraeli törzsek honfoglalásával.

2. Vannak kutatók, akik a Sínai-hegyet nem a hagyományos helyen, hanem egészen máshol keresik, egyesek a jordániai Petrában, vagy közvetlen közelében vélik felfedezni, esetleg Midiánban gondolják. Ezek közé a kutatók közé tartoznak a következő neves tudósok: Kittel, Nielsen, Wellhausen, Eissfeldt, Gressmann, Meyer.

3. Az adventista igehirdetés nem tesz hangsúlyos különbséget a **törvény és a parancsolatok** között. Noha teljesen egyértelmű, hogy a parancsolat is egy különleges törvény. Nevezhetnénk Isten Alkotmányának is, amelynek a megváltoztatására az ember nem kapott felhatalmazást az alaptörvény Alkotójától.

4. Ha a Jordán-völgyétől vesszük a hegy magasságát és nem a tenger szintjétől, akkor máris 774 méter magas a Tábor-hegye.

5. Az egyiptomi II. Ramszesz fáraó hódítási feljegyzései között szerepel a Tábor-hegy, aminek a tetején egy kis városka volt található, amelyet az egyiptomi katonák elfoglaltak. Később ezt a települést *Itabyrion* néven ismerjük. Az úgynevezett makkabeusi háborúk idején Kr. e. 100 környékén Alexander Janneus elfoglalta stratégiaileg fontos helyzete miatt.

6. A Zsidó felkelés idején Kr. u. 66-ban **Josephus Flavius** zsidó csapataival a Tábor-hegyét védelmezte a római katonákkal szemben. Josephus a hegy fennsíkján található kis várost kőfallal vetette körül, hogy a védelem még hatékonyabb legyen a római légiókkal szemben.

7. A hegy a negyedik századtól keresztények által látogatott zarándokhellyé változott. A hagyomány szerint 4340 lépcsőn lehetett feljutni addig a helyig, ahol Jézus színeváltozása bekövetkezett. A kereszties háborúk idején a német bencés szerzetesrend tagjai kolostort építettek a hegy tetején, azonban 1187 után el kellett hagyniuk a keresztények az egész térséget. A templom és a kolostor az évszázadok súlya alatt összedőlt. 1613-ban a ferences-rendiek újra megvetették lábukat a hegyen. Azt a templomot, amely a mai turisták számára látható, a ferencesek építették fel 1921. és 1924. között, az V. századi szír templom mintája alapján. Az ún. színeváltozás templom teraszáról fenséges kilátás nyílik szinte az egész galileai térségre. A távolban ott fehérlik a Hermon-hegy, 2760 méteres magasságával és gyakran hófedte sziklaival.

8. Lukács evangélista az, aki bizonyos szempontból meszebb lát, mint a másik két szinoptikus (együttnevező) szerző. Lukács leírja, hogy Jézus azért ment fel a hegyre, hogy **imádkozzon**. Megjegyezzük azt is, hogy Lukács az ima fókuszán keresztül látja Jézus messiási szolgálatát. Lukács evangéliuma szerint Jézus imádkozik akkor is, amikor a **kereszttség**kor ott van a Jordán-folyónál (Lásd: Lukács 3,21), fohászkodik akkor is, amikor az **apostolokat kiválasztja** (Lukács 6,12), továbbá **Péter vallomásánál** is (Lukács 9,18).

9. Röviden annyit jegyezzünk meg az „ímé” szó kapcsán, hogy az utána következő mondat nagyon hangsúlyos és fontos lesz a következőkben. Vö.: „Íme, az Ember...”!

10. A *sekina* kifejezés jelentése nagyon gazdag, elsősorban egy bizonyos helyen lévő ott **lakást**, másodsorban pedig a **fény és dicsőség megjelenését** jelentette. Az ószövetségi könyvekben igen jelentős a Teofánikus és Epifánikus szövegekben a *sekina* szógyök megjelenése.

**SZERETNÉL-E
JÉZUS KÖVETŐJE
LENNI VAGY MÉG
JOBBAN KÖVETNI
ŐT, MINT AHOGY
EDDIG TETTED?
NE MARADJ
A VÖLGYBEN!
JÉZUSSAL JÁR-
HATSZ A HEGYEN!
KÖVESD ŐT MÉG
MA, MERT A HÍVŐ
EMBERBEN
KIÁBRÁZOLÓDIK
JÉZUS KRISZTUS
ISTENI ARCA!**

A FRIGYLÁDA MINT A KINYILATKOZTATÁS VILÁGOSSÁGA

Isten Szava ritkán nyilatkozott meg azokban a napokban; ritkán fordultak elő látomások..., és Isten lámpása még nem oltódott el” (1Sám 3:1,3; a szerző fordítása).

Ez a bekezdés nagyon tömör és jelentés-gazdag, mély és fontos szavakat tartalmaz. A szomorúság olyan mértékű leterheltségét, amely ritkán tapasztalható, ugyanakkor reménységet is. Négy egymáshoz kapcsolódó szó hívja fel magára a figyelmünket: *Isten Szava, látomás, lámpás és frigyláda*. Általában a főneveknek nagyobb hangsúlyt tulajdonítunk, könnyebben észre vesszük. A Biblia emberének azonban az ige fontosabb és elsődleges, mert az fejezi ki a cselekvést. Íme, az igei szerkezetek: ritkán nyilatkozott meg, ritkán fordultak elő, még nem oltódott el.

A második csoportot két személy alkotja: *Éli*, a főpap és *Sámuel*, a szolgagyermek. Éli már szinte teljesen vak volt, de elég jól látott ahhoz, hogy hanyagsággal lehessen vádolni, viszont már nem látott annyira, hogy elkerülje a rosszat.

Sámuel, aki a templomban aludt, valahol a szent helyek közelében, mindenki figyelhette és zavarhatta; előjoga kötelessége is volt.

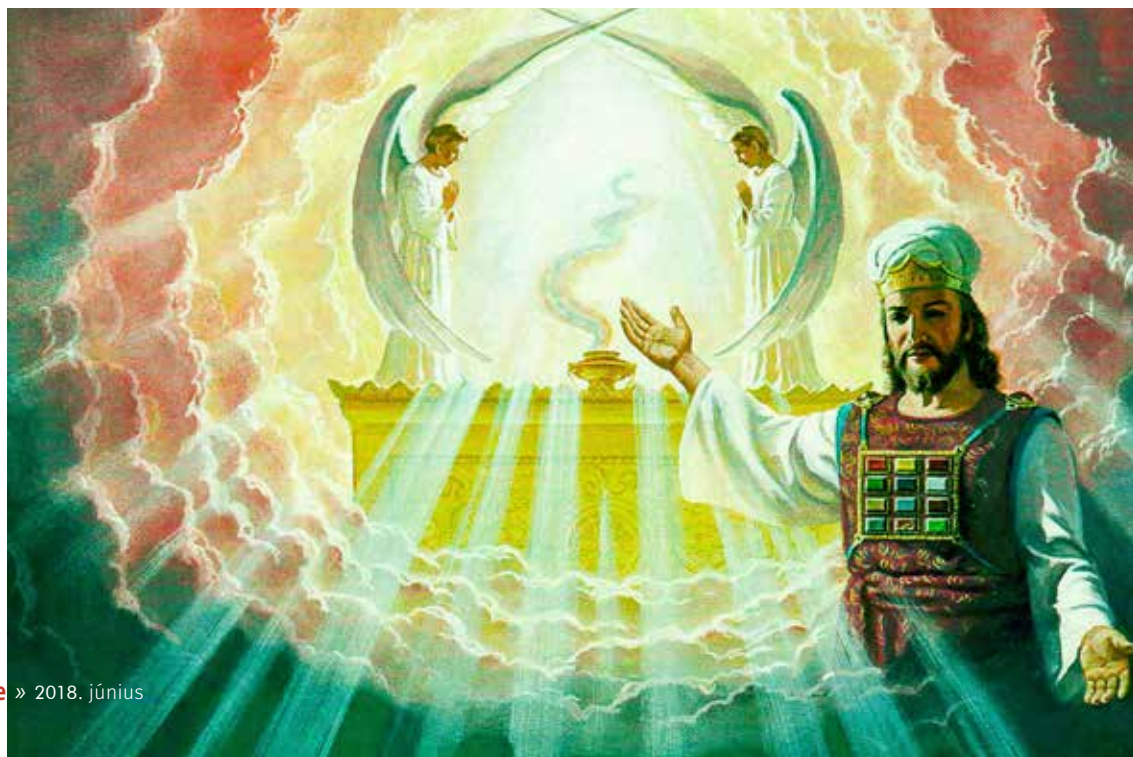
Isten Szava ritka volt, ami azt is jelentheti, hogy nagyon nehezen lehetett Írott Igéhez jutni, csak ritkán hangzottak el prédikációk, a legsúlyosabb pedig az volt, hogy Isten már nagyon régóta nem nyilatkozott meg az embereknek.

„Ritkán fordultak elő látomások” – ez a fentieket is megmagyarázza, ugyanakkor azt is jelentheti, hogy bár voltak próféták vagy kommunikációs csatornák az emberek felé, mint efód, az Urim és Tummim, Isten már régóta nem adott semmilyen jelzést. Valami történt. Egyetlen „telefonhívás” sem volt a menny részéről.

A lámpás viszont még nem aludt ki. Elsősorban a szentélyben lévő menóráról, a hétágú gyertyatartóról van itt szó. Még égett, ami azt jelenti, hogy végezték a szertartásokat; a pap naponta bement imádkozni, és akkor a lámpást is meggyújtotta. A lelki életnek egy bizonyos formáját is jelentheti, amely azonban igen gyenge volt.

A frigyláda az utolsó és a legfontosabb szó, mindennek a kulcsa. A tény, hogy még mindig a szent helyen volt, biztosította a szertartások folytonosságát, és életben tartotta az imádati rendszert. Isten jelenlétéről biztosította a híveket,

**KÉSZ VAGY
SÁMUELLEL
EGYÜTT KIJE-
LENTENI: „SZÓLJ,
URAM, MERT
HALLJA A TE
SZOLGÁD”?**

arról, hogy létezik még kegyelem, megbocsátás és üdvösség.

Az idézett részlet egy határhelyzetet vázol, amely már majdnem a végéhez, csődállapothoz érkezett: kevés Ige, kevés világosság, kevés felfedezés. Ugyanakkor reménysugarat is nyújt: még hozzáférhető és hallható az Ige, még ég a láng..., még van lehetőség a kinyilatkoztatásra... míg a frigyláda a templomban van. Hiába van templomunk, hiába vannak papjaink, szertartásaink, iszenteszeteink, szép ünnepeink: csak a frigyláda jelenléte a templomban adhat életet és reménységet.

Ki tarthatja fenn az Igét a szószéken, a fényt a lámpásban és az isteni kinyilatkoztatást az imádkozók körében? Rendes körülmények között ez a papok és próféták feladata. De mi a tendő, ha a papok irányt tévesztettek és kifogásolható dolgokat tesznek? Ha a főpap majdnem vak, az Urim és Tummim pedig olyan sok ideig nem világítottak?

Jeremiás és Ezékiel – Isten készítésére, Júda királyságának a vége felé – kijelentették: „Keresek egy embert!” Egy ember megmenthette volna Jeruzsálemet és a templomot, és megtarthatta volna a szent szolgálattévés folytonosságát. Jeremiás és Ezékiel idejében nem találtak ilyen ember, de Éli korában igen. Létezett valaki, aki megmenthette Izraelt, de még gyermek volt, még csak papi nemzetségből sem származott, és nem végezhetett különleges szolgálatokat. Am a legfontosabb, hogy ez a gyermek a templomban aludt, Isten ládája közelében, nem pedig kint, ahol a romlott papok tartózkodtak.

Egy gyerek, aki közelebb állt Istenhez, mint az emberekhez. Ő volt a megmentő, de mi volt az, amit még megmenthetett volna? Nem rendelkezett tekintéllyel, hogy közölje Isten Szavát, nem volt joga bemenni a templomba meggyújtani a lámpást, de volt lehetősége beszélni Istennel. Az Úr kiválasztja őt prófétájának, és így Izrael első hivatalos prófétája lesz, az első, aki viselni fogja ezt a nevet. Nem fogja tudni megmenteni a templomot, amely megsemmisül és szétszóratik az országban; nem fogja tudni megőrizni a frigyládat, amelyet a filiszteusok elragadnak, de életben fogja tartani a jövődőlés lángját, és terjeszteni fogja Isten Igéjét, megtartva a népet.

Az isteni kinyilatkoztatás világossága egyenértékű Izrael reménységének a fenntartásával. „És megtudá egész Izrael..., hogy Sámuel az Úr prófétájául rendeltetett” (Sám 3:20). E világosság révén minden helyreállt: a frigyláda visszakerült,

de nem a templomba, hanem az iskolába, hogy az embereket a törvényre, szentségre és Isten jelenlétének tiszteletére tanítsa. A világosság újra meggyúlt, amikor az emberek tanulmányozni, terjeszteni és hirdetni kezdték Isten Igéjét mindenkinek. Isten Szava elérhetővé vált, bárki olvashatta és hallhatta, mert megszervezték az Ige iskolájának különleges rendszerét.

Íme, hogyan mentette meg egy ember Izraelt! Lehetséges volt. És minden ezzel a néhány szóval kezdődött: „Szólj, Uram, mert hallja a te szolgád!” (1Sám 3:10). Milyen sokat jelent mindent Isten rendelkezésére bocsátani! Sámuel lemondott az atyai házról, szerető anyjáról, minden dologról, amit abban a korban élvezhetett volna, a gyermekkoráról, a játszásról, kirándulásokról, barátokról, egyetlen határozott dologért: hogy Istennek szolgáljon a templomban. A templom udvarában nevelkedett, nyitogatva és zárva annak kapuit; a papok ruháit viselte, amelyeket anyja a méretére készített, hogy melettük szaladgálva segítse munkájukat. A hívek által készített ételekből evett, és nem kívánt más táplálékot; a főpap mindig, éjjel-nappal készenlétben álló szolgálója volt, miközben nem maradt ideje beszélgetni és játszani más, vele egykorú gyermekekkel.

Hogyan értelmezhetjük mindezt? Egy gyermek kihasználásának lehetünk a tanúi? Egy gyermekortól megfosztott életnek és stresszes fiataalkornak? Szülőktől eltaszított, durva bánásmódnak kitett gyerekről van itt szó? Bármit mondhatunk, elítélhetjük a szülőket és a papokat, de egy dolgot tudok: ez a gyermek, Sámuel, Izrael egyik legnagyobb férfúja lett, aki nagy válságból mentette meg a népet, és olyan rendszernek tette le az alapját, amely ezt a népet magas fokú civilizációra vezette.

Kész vagy Sámuellel együtt kijelenteni: „Szólj, Uram, mert hallja a Te szolgád”? Kész vagy elindulni felfelé azon az úton, amely a mennybe vezet és lemondással jár? Kész vagy az Úr templomban aludni, szent dolgok közelében, angyalok jelenlétében, az isteni kinyilatkoztatás helyén? Milyen nagy kiváltság és jutalom vár rád! Isten segítsen meggyújtanod újra a füstölő mécesst, és újra életet adnod a rég elfelejtett Igének! ■

Dr. Traian Aldea, nyugalmazott lelkipásztor

AZ ENGEDELMESSZOLGA TRAIAN ALDEA

**KÉSZ VAGY AZ ÚR
TEPLOMÁBAN ALUDNI,
SZENT DOLGOK
KÖZELÉBEN, ANGYA-
LOK JELENLÉTÉBEN,
AZ ISTENI KINYILATKOZ-
TATÁS HELYÉN? ISTEN
SEGÍTSEN MEGGYÚJTA-
NOD ÚJRA A FÜSTÖLGŐ
MÉCESST, ÉS ÚJRA
ÉLETET ADNOD A RÉG
ELFELEJTETT IGÉNEK!**

A TRÓN JOBB OLDALÁN

Isten kozmikus trónjának fogalma mindig is kíváncsivá tette az embereket és sok vitát szült. A héber kultúrában ez a téma alapvető fontosságú, mivel szoros összefüggésben áll Jhwh szuverén hatalmával, a teremtéssel és a templomi kultusszal. Utólag a Merkabah és a Heikhalot kultuszba is bekerült. Ugyancsak megtaláljuk a evangéliumok és az apostoli levelek krisztológiájában, új jelentésekkel kiegészítve.

Az „Isten jobbán” vagy a „trón jobb oldalán” bibliai kifejezésekben rejlő téma a Szentírás egyik legünnepelesebb témája, mely a Szentek Szentjére irányítja tekintetünket, ahol Jhwh trónja áll.¹ Megértése alapvető a szentély tana szempontjából, és értelmezési helyzetünket ez határozza meg. Fontosságára való tekintettel, meghívlak, elemezzük együtt.

Az Újszövetség kontextusában²

Az evangéliumokból kiindulva felfedezzük a „jobb oldal” jelentőségteles szerepét; elég, ha megemlítjük a „jobb szemet”, a „jobb kezét” (Mt 5:29-30), a „jobb orcát” (Mt 5:39), a halászhálókat, melyeket Jézus parancsára a „jobb oldalra” kellett kivetni (Jn 21:6), vagy a tanítványokat, akik jobb és bal felől fognak állni (Mt 20:21).

A „jobb oldal” jelentőségét Jézus hangsúlyozza, amikor úgy tesz említést róla, mint a saját helyéről. Kajafás ítélőtermében kijelenti, hogy „meglátjátok az embernek Fiát ülni az Istennek hatalmas jobbán” (Mt 26:64). Márk 16:19 versében ezt olvassuk: „Felvitették a mennybe, és üle az Istennek jobbára”. István „Isten jobbán” látja Jézust (Csel 7:55-56), miközben a Zsidókhöz írt levél szerzője öt helyen tesz említést erről a térbeli elhelyezésről (Zsid 1:3; 8:1; 10:12; 12:2; 13:8)³.

Minden szövegben, ahol Jézusra történik utalás, észrevehetünk egy függőleges irányú, térbeli elmozdulást, a mennybe menetellel összefüggésben, melyhez egy vízszintes elmozdulás is társul, amely az Atyához viszonyított helyzetére irányul. Ebben az esetben adódik egy alapvető kérdés: Jézus vajon fizikálisan is Isten trónja mellett ül? Van-e Istennek jobbjá és balja? Mit akar mondani a Zsidókhöz írt levél szerzője, amikor rávilágít, hogy Jézus főpap az Atya jobbán (Zsid 8:1)?

Értelmezési lehetőségek

Az első értelmezési lehetőség a betű szerinti⁴. Ez nagyon régi időkre nyúlik vissza, még a kereszténység előtti időszakra, a Merkabah irodalomig, és gazdagon visszatér a qumrani szövegekben. Ezt az értelmezést nehéz elfogadni, mert ellentmond Isten mindenütt jelenvalóságának. Maga Aquinói Tamás is értekezik erről az érvelésről: „A jobb és a bal testi korlátoltságot feltételez, miközben Isten nem zárható testbe... Hogy is van? Ha az egyik jobb oldalt van, akkor a másik bal oldalon? És ha Jézus jobb felől van, akkor az Atya bal felől?”⁵

Az ellentétes oldalon az a felfogás áll, hogy mondjunk le teljesen Isten antropomorfizálásáról. Ebben az esetben nem értelmezhetjük szó szerint például Salamon szavait Istenről, akit nem tudnak befogadni az egiek. E szerint itt nem Isten térben elfoglalt helyéről van szó, hanem a pogány szertartások tipikus túlfűtöttségének az ellensúlyozásáról. Ilyen értelemben az „Isten jobbán” kifejezés nem egy térbeli képre vonatkozik, hanem egy adott jelentést hangsúlyoz.

Egy harmadik értelmezésből kiindulva Isten transzcendens lényé meghalad minden értelmezési formát, Ő „túl van és más”⁶, ennek ellenére kapcsolatba lép az idő és tér korlátai között létező teremtményeivel. Az „Isten mennyei lakhelye”, „trónon ülő” vagy „felhőn ülő” megjeleníté-

„FŐDOLOG PEDIG AZOKRA NÉZVE, AMIKET MONDUNK, AZ, HOGY OLYAN FŐPAPUNK VAN, AKI A MENNYEI FELSÉG KIRÁLYI SZÉKÉNEK JOBBJÁRA ÜLE” (ZSIDÓK 8:1).

sek dicsőségét, szuverenitását és uralkodói mivoltát hangsúlyozzák a teremtett lényekkel való viszonylatában.

A „trón jobbán” kifejezés jelentései

Méltóságteljes. Bonnet szerint ez a kifejezés méltóságjeltséget foglal magában: „Jelképes kifejezés, amellyel földi királyokat illetnek; magában foglalja az isteni mindenhatóságot, amelyet a Fiú mennybemenetele után kapott az Atyától”⁷. A méltóság királyságából fakad. Círuszi Teodoret, Nagy László, Damaskinos⁸ és Aquinói Tamás⁹ is ugyanezt a véleményt osztják. Aquinói Tamás a következőt mondta: „A jobbot nem szó szerint értjük... Az Atya jobbjára számunkra istenségének dicsőségét és méltóságát jelenti.”¹⁰ A modern kori magyarizók, mint Leland Ryken¹¹, Nelson, J. Mac Arthur, P. Teodorico¹² és D. Hay¹³ ugyanezt az álláspontot képviselik.

Tekintély. Számos teológus, mint például Plumer, Attridge, Lenski, Ellingworth és Girard¹⁴, gondolja, hogy az „Atya jobbján” kifejezés Krisztus tekintélyére utal. Mackie egy körültekintően megírt tanulmányban kijelenti, hogy a mennyei szentély nem csupán egy imádati hely, hanem az a helyszín, ahol a Fiú királyi végrehajtó hatalmát gyakorolja¹⁵. A jogarra (Zsid 1:8) és a számolýra (Zsid 1:13) való utalások is ezt igazolják.

A papi elhívás. A méltóságjeltségek/királyság érdekes feltevés, de korlátozó is egyben. Az „Atya jobbján” nem lehet csak egy dicsőséges és méltóságos hely, hanem ellenkezőleg, mivel Jézus Isten, Ő maga a méltóság és dicsőség forrása. Ezért a kifejezést papi elhívása szemszögéből kell megvizsgálni. Ha figyelembe vesszük a 110. zsolttart mint hivatkozási alapot, amely szerint Ő király és pap is egyben – „Pap vagy te örökké, Melkhisédék rendje szerint” (Zsolt 110:4) –, akkor megértjük, hogy Jézus nem csak király, hanem főpap is¹⁶. Ezt az igazságot hangsúlyozza a Zsidókhoz írt levél is, amikor megállapítja, hogy Jézus bement egyszer s mindenkorra a szentélybe az Ő vére által, „örök váltságot szerezve” (Zsid 9:11-12). Főpapi szolgálatára az Efézusi levélben is találunk utalást, rámutatva, hogy Isten jobbján ülve Ő az egyház feje, azé az egyházé, „mely az ő teste” (Ef 1:21-22), a Római levél pedig még kifejezőbb: „aki az Isten jobbján van, aki esedezik is érettünk” (Róm 8:34).

„Az Atya jobbján” az a hely, ahol Jézus közbenjárói szolgálata zajlik. Ezt a gondolatot a Zsidók 8:1 versében fellelhető nyelvtani szerkezet is iga-

zolja, ahol azt olvassuk, hogy Ő *arhiereus*. A szó tárgyasetben van, és az *os* személyes névmással az *ekatesen en dexia to tronu tes megalosunes en tois uranois*, azaz: „olyan főpapunk van, aki a mennyei Felség királyi székének jobbjára üle” (Zsid 8:1) mondat alanya, amelyben két helyhatározó is van: „jobbán” és „az egekben” (a magyar nyelvű fordításban: a mennyei; ford. megj.). Az a szerepük, hogy segítsenek megérteni Jézus munkásságának a valóságát, és megláthassuk a kinyilatkoztatás térbeli dimenzióját. A láthatatlan Isten érzékelhetővé válik Jézusban, aki belép a térbe. Leereszkedik a látható valóságba, hogy be tudjuk Őt fogadni. Ott van „Isten jobbján”, ahol az emberért végzi a közbenjárás munkáját.

Következtetés

„Az Atya jobbján” Jézus királyságára vonatkozó átvitt értelmű kifejezés. Jézus együtt munkálkodik az Atyával és a Szentlélekkel az ember üdvözítésének a tervén. A Fia „az Atya jobbjáról” Főpapként védelmezi, vezeti és támogatja egyházát. ■

**AZ ISTENSÉG
DICSŐSÉGE
BENONE
LUPU**

**„AZ ATYA JOBBJÁN”
JÉZUS KIRÁLYSÁGÁRA
VONATKOZÓ
ÁTVITT ÉRTELMŰ
KIFEJEZÉS. JÉZUS
EGYÜTT MUNKÁLKO-
DIK AZ ATYÁVAL ÉS
A SZENTLÉLEKKEL
AZ EMBER ÜDVÖZÍ-
TÉSÉNEK A TERVÉN.**

1. Attridge szerint itt Isten mennyei templomára történik utalás. Attridge, *Ebrei*, 368. o.
2. Az „Isten trónjának jobbján” vagy egyszerűen csak a „trón jobbján” kifejezéssel számos ószövetségi szöveggörnyezetben találkozunk (Zsolt 110:1-4; Ésa 6:1; Jer 17:12; Ez 1:26).
3. Az Újszövetségben 19 helyen találjuk meg ezt a kifejezést.
4. R. M. Bowman – J. Ed Komoszewski, *Putting Jesus in His Place*, Grand Rapids 2007, 259. o.
5. S. Theol., III§ q. 58 a. 1 arg. 1-3.
6. G. Cicchese – P. Coda, *Dio e il suo avvento*, Roma 2003, 396. o.
7. L. Bonnet, *Le Nouveau Testament, in Épîtres de Paul*, t. III, Lausanne, 67. o.
8. Damaschin, *Expositio fidei*, 75, in PG 94, 1104. o.
9. Idézve S. Theol., III§ q. 58 a. 1.
10. S. Theol., III§ q. 58 a. 2 arg. 1.
11. L. Ryken – J. Wilhoit – T. Longman III, *Right, Right Hand in Dictionary of Biblical Imagery*, Downers Grove, (IL) 1998, 727-728. o.
12. Teodorico, *Ebrei*, 136. o.
13. D. M. Hay, *Glory at the Right Hand: Psalm 110, in Early Christianity*, in SBLMS 18, Nashville, Abingdon (1973), 91. o.
14. W. S. Plumer, *Commentary on the Epistle of Paul the Apostle, to the Hebrews*, New York 1872, p. 44. Ellingworth, *The Epistle to the Hebrew: A Commentary in the Greek Text*, Grand Rapids 1993, 70; Lane, *Hebrews*, 1-8,16, «La potenza di Dio»: R. Girard – L. Richards, *The Book of Hebrews*, New York 2008, 278. o.
15. S. D. Mackie, *Eschatology on Exhortation in the Epistle to the Hebrews*, Tübingen 2007, 211-219. o.
16. Hangsúlyt nyert Jézus királyi és főpapi minősége.
17. Vanhoye szerint a mennyei szentélyben van. A. Vanhoye, *Our Priest is Christ: The Doctrine of the Epistle to the Hebrews*, Roma 1977, 27-40. o.

Dr. Corneliu Benone Lupu, lelkipásztor, Róma, Olaszország

A SZENTHÁROMSÁG

A *Prófétaság Lelkének ihletett kijelentései Istenről: az Atyáról, a Fiúról és a Szentlélekről. Az idézetek oldalszámozása az angol nyelvű kiadványokat jelöli.*

Krisztusban van az eredeti, nem kölcsönvett, nem mástól származó élet. Krisztus istensége az örök élet biztosítéka a hívő számára.” (Jézus élete, 530. o.)

„Az áldozathozatal teljes volt, mert úgy szerette Isten a világot, hogy az Ő egyszülött Fiát adta – nem teremtett fiút, mint például angyalokat, nem örökbefogadott fiút, mint amilyen a bűnbocsánatot nyert bűnös, hanem az Atya teljes kinyilatkoztatásaként született Fiút a maga dicsőségében és fenségében, aki egyenlő az Atyával tekintélyben, méltóságban és mennyei tökéletességében. Őbenne lakozott az Istenség egész teljessége.” (*Signs of the Times*, 1895. május 30.)

„Ő öröktől fogva Istennel volt, és mindenekfelett Istentől megáldott volt. Jézus Krisztus, Isten mennyei Fia öröktől fogva különálló személyként létezett, mégis egy volt az Atyával.” (*Adventist Review and Sabbath Herald*, 1906. április 5.)

„A menny elismert Királya Isten Fia volt, akinek hatalma és tekintélye felért az Atyáéval.” (*A nagy küzdelem*, 495. o.)

„Krisztus, Isten Fia egyenlő az Atyával, és önmagában minden áldások letéteményese.” (*Lelkészi szolgálat*, 166. o.)

„Ő egyenlő volt Istennel, végtelen és mindenható, örök, önmagában étellel bíró Fiú.” (*Evangelizálás*, 615. o.)

„Jahve, az örökkévaló, az önmagában létező, a nem teremtett Isten, aki maga a forrása és fenntartója mindennek, aki egyedül jogosult arra, hogy Őt illesse meg a legnagyobb tisztelet és imádat.” (*Pátriárkák és próféták*, 305. o.)

„A mennyei kapuk akkor ismét feltárulnak, s Üdvözítőnk tízezerszer tízezer és ezerszer ezer szenttel mint királyok Királya és uralkodók Ura jön el. Akkor »az Úr lesz az egész földnek királya, e napon egy Úr leszen, és a neve is egy« (Zak 14:9).” (*Gondolatok a Hegyibeszédről*, 108. o.)

„Miután Krisztus a mennyei kaput átlépte, angyalok imádata közepette elfoglalta trónját. Míelőtt a beiktatás ünnepélye véget ért, a Szentlélek

bőséggel áradt a tanítványokra, és Krisztus valóban megdicsőítettett azzal a dicsőséggel, amelyet Atyjától öröktől fogva bírt. A Lélek kiárasztása pünkösd napján a menny üzenete volt arról, hogy a Megváltó ünnepélyes felkenetése megtörtént.” (*Apostolok története*, 38. o.)

„Az Igében megtudjuk, hogy mennyibe került az üdvösségünk annak, Aki öröktől fogva egyenlő Istennel, és Aki életét áldozta, hogy egy nép megállhasson az Úr előtt, megtisztuljon minden földtől, és megújuljon Isten képmására.” (*Tanácsok a szülőknek, tanároknak és tanulóknak*, 13. o.)

„A Szentlélek a Vigasztaló a Krisztus nevében. Krisztust személyesíti meg, és mégis egy különálló személyiség.” (*Manuscript Releases* 20, 324. o.)

„Tudatában kell lennünk annak, hogy a Szentlélek éppúgy személy, mint Isten: így jár közöttünk.” (*Evangelizálás*, 616. o.)

„Isten megszánta az emberi nemzetséget, ezért az Atya, a Fiú és a Szentlélek elhatározták, hogy életbe ültetik a megváltási tervet.” (*Egészségügyi tanácsok*, 222. o. – e sorokat Ellen White 1901. április 1-jén írta)

„Az örök Istenség – az Atya, a Fiú és a Szentlélek – végzi az emberiség megmentésének fontos munkáját.” (*The Upward Look*, 148. o.)

„Az Atya az Istenség teljessége: testileg halandók számára láthatatlan. A Fiú az Istenség megnyilatkozott teljessége. Krisztus megígérte, hogy mennybemenetele után elküldi a Vigasztalót. A Lélek az Istenség teljességében kinyilatkoztatja az isteni kegyelem hatalmát mindazoknak, akik elfogadják és hisznek Krisztusban mint személyes Üdvözítőben. A mennyei istenségnek három élő személye van; e három nagy hatalom – az Atya, a Fiú és a Szentlélek – nevében azok, akik élő hittel elfogadják Krisztust, alámerítetnek; e hatalmak a menny engedelmes alattvalóival együtt munkálkodnak, hogy a megtértek Krisztusban új életet éljenek...Ő egyenlő volt Istennel, végtelen és mindenható, örök, önmagában étellel bíró Fiú.” (*Evangelizálás*, 615. o.) ■

**IHLETETT
KIJELENTÉSEK
CRISTIAN
TRENCHEA**

**AZ ÖRÖK ISTENSÉG
– AZ ATYA, A FIÚ ÉS
A SZENTLÉLEK –
VÉGZI AZ EMBERISÉG
MEGMENTÉSÉNEK
FONTOS MUNKÁJÁT.**

Cristian Trenchea, lelkipásztor, Moldvai Egyházterület

ÉLET KÉT TÉKOZLÁS KÖZÖTT

Egy apának volt két fia... A többi már történelem. Történelem, amit megírtak, írnak folyamatosan, és teszik ezt majd a jövőben is. Történelem, mely rólunk szól. Történelem, amit nem akartak megismételni az Atya mai fiai, de íme, mégis átéljük. Ami azonban még megváltoztatható, az a végkifejlet, függetlenül attól, hogy a két fiú közül melyikkel azonosulunk.

Vagy a kisebbik fiúhoz hasonlóan tékozlásban élünk, vagy a nagyobbik fiú távolmaradását választjuk. Elhibázzuk a boldogságot a túlköltekezés, vagy a túlzott tartózkodás miatt. A költekezés nem csupán egy anyagi tékozlás, hanem ami még súlyosabb: egy egzisztenciális kimerülés. Az anyagi pazarlás, mint ahogy a zsugoriság is, egy korábbi belső űr jele. A túlköltekezés a mi átkunk, és ez sajnos felvállalt átok.

Mózes egy a mindennapokra vonatkozó nagyon fontos imát javasol, ami talán fontosabb a Mi Atyánknál is: „Taníts minket úgy számlálni napjainkat, hogy bölcs szívhez jussunk” (Zsolt 90:12).

A napok helyes számlálása nem matematikai feladvány vagy unalmas könyvezetés, mivel örökre szóló értékkel bír. Nem a mennyiségről, hanem a minőségről szól. A menynevei közgazdaság alapján a befektetés és nem a tékozlás a fontos.

A legfájdalmasabb pazarlás az élet eltékozlása. Ez annak a jele, hogy nem ismerjük saját értékünket, mivel úgy döntöttünk, hogy semmibe vesszük eredetünket. Elméletileg tudjuk, honnan jövünk, a gyakorlatban azonban életünk ennek épp az ellenkezőjét bizonyítja. Eredetünk tudatosulása azonban nem életünk startvonalával, hanem a célvonallal van összefüggésben. Azonosságunk az eredetünkre épül, s ezt vállaljuk fel a mindennapos megszentelő gyakorlatainkkal. Ha tudod, honnan jössz, értelmet nyer a létezésed, s ilyenkor a tékozlás csupán szerencsétlen baleset.

Arra tanítottak, hogy a pazarlás erény és a bőség jele. Ha fiatal vagy, ifjúságodat tékozold a gyönyörökre és a züllöttségre, erődöt dobd ki az érzéki gyönyörök ablakán. Van pénzed, költés el mindent önző szíved kívánságaira. Van egészséged, pazarold a szenvedélyekre és a féktelen lakmározásra. Van időd, engedd át a haszontalanság, a semmittevés, a távirányító és a billentyűzet irányításának.

A bölcsesség felszólít, hogy hasznosítsunk minden tőkét, amit a Teremtőtől kaptunk. Az életet nem tönkretenni kell, hanem kiválóságban élni. Akkor nemes az életünk, ha önző génjeinket alávetjük az önzetlenség génjeinek. A boldogság és a beteljesült élet abban található meg, amit Noica a másik ember felé fordulásnak és áldozatkészségnek nevezett. Amikor önzetlen és együtt érző vagy, megtérülnek a befektetett erőforrások, s amelyek látszólag visszafordíthatatlanok (például az idő), metafizikai tőkévé alakulnak át.

A tékozló fiú nem amiatt olyan nyomorult, hogy minden vagyonát elköltötte, hanem amiatt, hogy eltékozlta

legértékesebb tőkéjét: az életet. Érdekes, hogy ez teljes mértékben csak az édesapában tudatosul, aki kijelentette, hogy a fia „meghalt”. Az anyagiasság az élet eltékozlásának egyik formája, mint ahogy a szeretetlenség, az önzés, a jóság és irgalmasság hiánya, az irigység és a versenyszellem is az.

A tékozlás egy másik formájára derül fény a tékozló fiú testvérének magatartásából. Az ő életét az határozza meg, amit elszalasztott, amikor apja kedvében akart járni, miközben elfelejtette, hogy a szülői szeretetet nem lehet megszerezni, mivel az önmagában létezik. Ez a fiú folyton a határidőnaplóra, a feladatokra, a pontosságra és az erkölcsösségre figyelt. Gondosan elkészített listája volt, mely tartalmazta az összes olyan korlátozást, amelynek alávetette magát. Ezt bizonyítják gazdasági megfontolások vezérelte emberbaráti tettei, valamint az a mértékletesség, amit a lakomán tanúsított. Az idősebbik fiú észre sem veszi, de öccsénél korábban válik tékozlóvá. Tékozol, mert elhatározza, hogy senkibe sem fektet be. Nincsenek barátai, de vannak erényei. Nem él kicsapongó életet, viszont elszigetelődik. Nem iszákos, mivel még a vizet is mértékkel fogyasztja. Tékozlása nem külső és nem kihívó, hanem belső és pusztító.

Az idősebbik fiú ellentmondásos látványt nyújt: hit nélküli vallásos ember, aki úgy tekint önmagára, mint akitől méltán vehetnek példát, ám akit mégis mindenki figyelmen kívül hagy. Elítéli lezüllött testvérét, de nem látja meg atyjával szembeni saját engedetlenségét. Azzal hivatkozik, hogy sosem tért el atya parancsától, eközben azonban elutasítja az apa meghívását a családi lakomára.

A lelki életben mennyire tragikus lehet az önáltatás, amikor azt hisszük, hogy tökéletes a mentalitásunk, igazságosak vagyunk, de közben nincs kapcsolatunk az Atyával. Lehet teológiánk Isten ismerete nélkül is. Rendelkezhetünk krisztológiával úgy, hogy közben nincs személyes kapcsolatunk Krisztussal, pneumatológiával, hogy nyoma sincs bennünk a Szentléleknek, eszkatológiával, miközben egyáltalán nem tartjuk fontosnak a küszöbön álló adventet.

Az atya alapvető vágya, hogy ne szolgálj legyenek, hanem fiai, mert csak akkor atya az atya. A ház csak akkor igazi otthon, ha a testvérek szeretetben élnek benne. Mindkettőt szeretet által kell és lehet meggyógyítani. Az eltávozott tékozlót egy gazdag lakomára hívják, ami annak a jele, hogy a szeretet meghalad minden pazarlást. Az őt visszafogadó atya karjaiban tudatosul azonossága, értéke és életének értelme. Az otthon maradt tékozlót is meghívják az atya örömébe, mivel meg kell értenie, hogy szeretet nélkül minden csak tékozlás. ■

**SZERETET
ALTALI
GYÓGYULÁS
DANIEL BOTA**

A SZEXUÁLIS IMPULZUS LELKI BEÉPÜLÉSE A HÁZASTÁRSOK ÁHÍTATI SZOLGÁLATÁBA

Isten „kelti életre” a házastársakban a szentháromsági szeretetet (Énekek éneke 8:4:6–7). Pál apostol ezt a tapasztalatot azzal a kijelentéssel egyértelműsíti, hogy ti. a szentháromsági szeretet „a mi szívünkbe a Szent Lélek által töltetett ki, Aki adatott nekünk” (Róma 5:5b). Amint azt már előző cikkeinkben említettük, ez a tény magyarázza a házastársak közötti nemiség lelkiségét. Mindezt figyelembe véve, a továbbiakban meg fogjuk vizsgálni a szexuális impulzus (*erős/libido*) áhítati jellegét és szerepét. A bemutatásra kerülő gondolatok téves értelmezésének elkerülése érdekében két dologot kell pontosítanunk:

A HÁZASTÁRSOK
KÖZÖTTI ODA-
ADÁS A HÁZAS-
TÁRSI INTIMITÁS
„ÁHÍTATI” AKTU-
SÁBAN NYILATKO-
ZIK MEG TELJES
ÉS KIZÁRÓLAGOS
MÓDON; BENSŐ-
SÉG, MELYNK
ELSŐDLEGES ÉS
MEGHATÁROZÓ
MOTIVÁCIÓJA
„ISTEN DIC-
SŐSÉGÉNEK” ÉS
A HÁZASTÁRS
IDŐLEGES ÉS
ÖRÖK JÓLÉTÉ-
NEK ÁPOLÁSA.

1. Az „áhítat”, „áhítati” kifejezéseket a szerző nem kultikus jelentésükre utalva használja, azaz nem templomi istentiszteletre utal velük, amelyek keretében Krisztus testének tagjai áhítati cselekedeteket végeznek, például közös éneklésben és imádkozásban vesznek részt, vagy együtt hallgatják az Igét, stb. A házastársak közti nemi kapcsolat ebben a kultikus értelemben nem lehet áhítat. A szex imádati aktusként csak az ókori pogány vallásokban jelent meg, az ótestamentumi izraelita, valamint az újtestamentumi keresztény vallásban azonban soha. E két kifejezést a következő jelentéssel használjuk: az „áhítat” (odaadás) a férj felesége, illetve a feleség férje iránti ragaszkodására vonatkozik; olyan odaadás, mely a házastársi intimitás „áhítati” aktusában nyilvánul meg teljes és kizárólagos módon; bensőség, melynek elsődleges és meghatározó motivációja „Isten dicsőségének” és a házastárs időleges és örök jólétének ápolása

2. A második dolog, amelyet pontosítanunk kell: az *erős-t* / *libido-t* nem adott, romboló és erkölcstelen pszichofiziológiai tényként kell felfognunk, hanem ellenkezőleg: az *erős/libido* szerkezetében egy olyan összetevőt tartalmaz, amely a benne rejlő lehetőségeknek köszönhetően pozitív. Erről a benne rejlő lehetőségről fogunk az alábbiakban beszélni.

A *libidó* egy személyt „keres”, korántsem annak fizikumát. A házastársat keresi. Ez a keresés önmagában pozitív dolog, mivel igazolja a tényt, hogy „érdekel” a férjem/feleségem, és „érdekesnek” tartom őt. Ha a házastársam „engedi” magát

megtalálni, abban az értelemben, hogy „átadja” magát nekem, nem csak „eltűr”, akkor a szexuális impulzusnak egy másik arcúlatára körvonalazódik. A *libidó* pozitív potenciál, abban az értelemben, hogy a *libidó*t megtapasztaló számára megnyitja a házastárs iránti tartós önátadáshoz szükséges forrásokat, a kitartó, romantikus udvarlás magatartásának formájában. Önátadásunk, lévén, hogy egy házastársi áhítati aktusról van szó, megnyeri a másik fél önkéntes átadását. A partner önátadása kétféleképpen nyerhető el.

Az első mód az *állandó magatartás*. A házastárs – azaz férj vagy feleség – iránt tanúsított általános magatartásnak olyan természetűnek kell lennie, hogy a másik fél értékesnek, különlegesnek, vágyottnak, fontosnak érezze magát. A személyes érték fenntartása mindenütt jelen van az Énekek énekében (2:1-3; 4:1,7,12; 5:10-16; 6:8,9). E magatartás naponkénti (heteken, hónapokon, éveken át tartó) kifejezése virágcsokrok átadásában, kedves szavakban, elragadó gesztusokban, szeretetről árulkodó hanghordozásban, tekintetekben, kapcsolati kreativitásban, kettesben töltött minőségi időben, kellemes meglepetések szerzésében ölt alakot. Más szavakkal, ez a tartós magatartás a házastársak személyes lelkisége alapján érthető meg, saját meghatározásunk szerint.¹ A második lehetőség az *azonnali magatartás*. Ennek három szakasza van, amit 1Korinthus 10:31 alapján „áhítati cselekvésnek” nevezünk: „Azért akár esztek, akár isztok, akármit cselekesztek”, beleértve a szeretkezést is, „mindent az Isten dicsőségére műveljete”.

Ahhoz, hogy Isten dicsőségét szolgálja, a nemi közösségnek lelki tapasztalatnak kell lennie. Így teljesíti Isten által kijelölt célját. A házastársak közötti kapcsolat sajátos egysége és minősége elmélyítésének lesz a mozgatóereje. E cél eléréséhez a házastársaknak három „áhítati” cselekvést kell szem előtt tartaniuk, amelyeknek jelen kell lenniük a házastársi szexuális kapcsolat ideje alatt:

1. Az erotikus játék mint a szexuális „odaadás” nyitánya.
2. Maga a szexuális kapcsolat.
3. A szexuális „odaadás” lelki visszhangja.

1. Az erotikus játék, avagy a szexuális „odaadás” nyitánya Szentírásan alapuló tanítás. Mind az 1Mózes 26:8–10 verseiben, mind az Énekek éneke 4. fejezetében található leírás igazolja az előjátéknak/nyitánynak mint áhítati cselekvésnek – az erotikus játéknak – a szükségességét. Ennek a játéknak a rendeltetése felébreszteni és erősíteni a partnerben a szexuális impulzust (libidót). A játékban részt vevő felek önátadása és gyengédsége, főleg az, ahogyan a férfi viselkedik a nemi intimitás e szakaszában, az előjátékot az önfeláldozás aktusává teszi, amely felkészíti a feleséget arra, hogy egyre mélyebben átadja magát a férjének.

Ily módon beszélhetünk az erotikus játék „áhítati” dimenziójáról, amely mindkét házastársat felkészíti – de főleg a feleséget – magára a szexuális közösségre. A házastársban felébred és fel erősödik a szexuális vonzalom, mégpedig egyes arányban annak a ténynek a tudatosításával, hogy az erotikus játék önmagában a társ kizárólagos odaadását fejezi ki. A szexuális impulzus felerősödése elsősorban tehát nem a különböző technikák alkalmazásától függ, habár nem kell ezeket sem lebecsülnünk, hanem a két fél lelki ségétől.

Igazolt a „lelkiség” szó használata ebben a kontextusban, mégpedig annak a ténynek a fényében, hogy a társ javára gyakorolt türelmet és önlemondást a szexuális nyitány ideje alatt az az erős biztosítja, amelynek a türelmét az *agapē* hosszabbítja meg (1Korinthus 13:4). Azaz, a szexuális impulzus életre keltése és felerősítése – főként a feleség esetében – a legtöbbször hosszabb időtartamú erotikus előjátékot feltételez, ami a férj szerelem motiválta türelmének a próbáját jelenti. A türellem vizsgálja éppen az *agapē* jelenlétének köszönhetően sikerülhet, amely a férfi libidóját olyan jellegzetességgel ruhazza fel, amelyet a kizárólag az erős alapján cselekvő férfiak nem ismernek. A férfi libidója rendelkezik a szükséges türelemmel és tapintattal, hogy társát gazdagítva, önmaga is gazdagodjon, társa libidóját erősítve, sajátja is erősödjön.

Pontosan a férfi eme önzetlen vágya, hogy felesége libidóját gazdagítsa, és az *agapē* által meghatározott erotikus előjáték révén felerősítse, megadja a férjnek a szükséges, kitartó türelmet a „nyitány” teljes időtartama alatt. Pedig a szentháromsági szeretet egyik fontos sajátossága éppen a „hűséggel” társított „hosszútűrés” (Galata 5:22). Időtartamát tekintve, e játéknak figyelembe kell vennie a női libidó életre kelésének és felerősödésének lassú – olykor nagyon lassú – ritmusát. Egy asszonynak/feleségnek, ahhoz, hogy szexuális vágya felébredjen és felkészüljön a teljes

önátadásra, átlagban 20–30 percre van szüksége. Tőle eltérően, a férfi libidójára jellemző a robbanékonyság: alig pár perc, sőt, másodperc alatt a csúcstra juthat! Ezért az erotikus játék tulajdonképpen a férfi/férj lelkiségének a próbája, abban az értelemben, hogy férfiúi „testisége/természetessége” alááshatja a lelkiségét.²

Más szavakkal, a férfi lelkietlen és erkölcstelen magatartása a házasságban is megmutatkozhat, olyankor például, amikor nincs türelme (akár hosszútűrése) ahhoz, hogy önzetlen diakónusként kiszolgálja a feleségét, míg szexuális impulzusa el nem éri azt a szintet, amelyről tovább léphet magának a szexuális együttlétnek a szakaszába. Éppen a férfiúi és a női szexuális természet közötti különbség helyez a válunkra – „emberi” lények vállára – ily hatalmas felelősséget. Ellenőrzés alatt kell tartanunk szexuális impulzusunkat, miközben házastársunkkal részt veszünk a szexuális előjátékban. Az ember párzási kényszere – természetét tekintve – azonos az állatok szexuális impulzusával. Ez utóbbiakból azonban hiányzik a felelősségérzet, míg az ember a teremtéstől fogva rendelkezik ezzel a képességgel.

A bibliai lelkiség meghatározza ennek a felelősségnek a jellegét, a Máté 7:12 versében leírt elvnek a fényében, amelyet ebben a kontextusban mi is alkalmazunk: „Amit akartok azért, hogy az emberek ti veletek cselekedjenek, mindazt ti is úgy cselekedjétek azokkal; mert ez a törvény és a próféták.” Ez az elv a házassági intimitásra alkalmazva így hangzik: „Amit akarsz, hogy a házastársad teveled cselekedjen, mindazt te is úgy cselekedd övele, mert ez a törvény és a próféták”. A házastárs szükségének odaadó szolgálata a szexuális előjáték ideje alatt megőrzi lelki természetét, az 1Korinthus 13:5 versében gyökerező motivációs szempontok által. Azaz, a házastársak „nem cselekszenek éktelenül”, és önző módon „nem keresik a maguk hasznát”. Az *agapē* által magába zárt erős hozzájárul a szexuális előjáték alatti és utáni szexuális lelkiség és erkölcsiség megteremtéséhez.

2. A szexuális együttlét vagy kapcsolat. Az erotikus nyitánynak az a rendeltetése, hogy felkészítse a házastársakat arra a bensőséges tapasztalatra, amelyben a házastársat Isten ajándékaként ismeri és fogadja el (Példabeszédek 31:28b–30). Ez a nyitány a feleség jelzésével ér véget, mely-

A SZEXUALITÁS LELKISÉGE SZALLÓS ZOLTÁN

AZ EMBERI SZEX
CSAKIS AKKOR ÉRI EL
A SZENTHÁROMSÁG
ÁLTAL MEGHATÁROZOTT
CÉLJÁT, HA AZ
EGYMÁSBA HATOLÓ
SZEXUÁLIS EGYÜTTLÉT
NYOMÁN A FÉRJ/FELESÉG
ELISMERI, HOGY
HÁZASTÁRSA ISTEN
FELBECSÜLHETETLENÜL
ÉRTÉKES ÉS KIZÁRÓLAGOS
AJÁNDÉKA.

nek üzenete a következő: „Jöjjön el az én szerelmesem az ő kertjébe” (Énekek éneke 4:16). A szexuális együttlét maga egy kölcsönösen egymásba hatoló, maximális erősségű magaslát, amely sokszor nem tart többet néhány percnél (több tíz másodpercnél), a házastársak ennek ellenére egy rendkívül erős meggyőződés hatása alá kerülnek: „Én az én szerelmesem vagyok, és engem kíván ő!” (Énekek éneke 7:10). Az emberi szex csakis akkor éri el a Szentháromság által meghatározott célját, ha az egymásba hatoló szexuális együttlét nyomán a férj/ feleség elismeri: társa Isten felbecsülhetetlenül értékes és kizárólagos ajándéka.

3. *A szexuális együttlét lelki visszhangja.* Ez a meggyőződés uralja mindkettejük lelkét. Úgy gondolnak vissza szexuális együttlétükre, mint a kölcsönös örömszerzés lelki tapasztalatára, mint arra a pillanatra, amikor mélyen meghatotta őket a meggyőződés, hogy kizárólagos és teljes módon egymáshoz tartoznak (Énekek éneke 7:10). A meggyőződés, hogy „én az én szerelmesem vagyok, és ő az enyém”, nem korlátozódik egy mindössze intellektuális ismeretre, hanem egy a test minden sejtjében jelenlévő tapasztalat,³ mintha a test összes szerve át lenne itatva ennek a szexuális együttlétnek a mély és állandóan megújuló tudatosságától, hogy habár ketten vagyunk, mégis egy testet alkotunk. Ez a meggyőződés/ tapasztalat azonban megmarad, mégpedig oly módon, hogy tudom: a társamé vagyok, és mégis teljes mértékben az Istené maradok. De nem akármelyik Istené, hanem azé, aki eggyé teremtett bennünket, jóllehet két külön személy vagyunk, megkülönböztetett, férfiúi és női szexualitással. A házassélet e kreatív ajándéka által Istennek az volt a szándéka, hogy saját életének titkos bűvöletét szemléltesse, azt az egységet, amelyet az Istenség három különálló Személye egy Istenként él meg.

Következtetések

E hat cikkből álló bibliai és teológiai tanulmányosorozat nyomán elegendő bizonyítékot azonosítottunk ahhoz, hogy kijelenthessük: feltételezésünk – melyet végigvettünk kutatásunkon – beigazolódt. Ez az igazolás abban az értelemben definiált, hogy Isten Szentháromságként való ismeretének hitelessége személyes és házasság (sőt, házasságot megelőző kapcsolati) életünkben is megnyilatkozik. Azaz, életmódunk annak a lelkiségnek a megnyilatkozása lesz, amely hű tükörképe az Istenség kebelében működő agapé-típusú kapcsolati életnek.

Hogy még egyértelműbbek legyünk, halmozott értelemben az egész cikksorozat, nem csak ez a cikk, elegendő, szilárd, szentírási, teológiai és ezegetikai bizonyítékot szolgáltatott arra vonatkozóan, hogy közvetlen korreláció létezik a Szentháromság tanának mély és helyes ismerete és megértése, valamint e tannak biblikus lelkiséggé történő átalakulása között, amelynek meghatározása alapvetően szolgált jelen kutatásunk számára.

A Szentháromság tana (elméleti-teológiai) hitelvi ismeretének lelkiséggé történő átalakulása a Szentháromság harmadik Személyének a műve. Egy a Szentíráson alapuló helyes doktrínáról egy ennek megfelelő lelkiségre való áttérés e tanulmány által bizonyítottan a Szentlélek munkája, azzal a feltétellel, hogy az elveket és a szigorúan elvszerű biblikus kutatás kritériumait hűségesen alkalmazni kell. Valóban, a Szentlélek aktívan részt vett a kinyilatkoztatás és az ihletés folyamatában, amelynek eredményeként megszületett a Szentírás. Ugyancsak a Szentlélek az, aki szavatolja Isten teológiai megismerését, a teológiai kutatás elveinek a szentírási szöveg értelmezésére történő alkalmazása által.

Mi több, jelen cikk Szentíráson alapuló bizonyítékokat szolgáltatott arra vonatkozóan, hogy ugyancsak a Szentlélek aktívan részt vesz a házasságon belüli szexualitás kreatív ajándékának gyakorlásában, biztosítva számára a lelkiséget. Ebből vonható le e cikk utolsó következtetése, mely lezárja hat részből álló sorozatunkat.

Elegendő bizonyítékunk van tehát ahhoz, hogy kijelenthessük: a Szentlélek szeretetének köszönhetően a házasságon belüli penetratív szex a lelkiség mellett a mélység „tapasztalata” is. A férj és feleség kapcsolatának e két szempontjában (mélység és lelkiség) rejlik a házasság *paradigmatikus természeté*. Ez a kettejük közötti szoros kapcsolat, egység és szeretet-viszony, valamint az emberiség megmentésében részt vevő Istenség három Személye közötti kölcsönös és folytonos bűvölet analóg feltárása. Figyelembe véve az emberi, házasságon belüli szexualitás e paradigmaticus dimenzióját, megerősíthetjük a házasság teológiai szerepét. Miben áll ez a szerep? Lényegében abban, hogy a házasság a Szentháromság három személye közötti egység titkának egyedüli hiteles szemléltetése. ■

1. Ez a kijelentés egyfajta naiv, vallásos redukcionista elméletet szülhet, melynek értelmében csak a „lelki” partnerek tanúsíthatnak egymás iránt hosszan – egy életen át – tartó romantikus magatartást. Szándékunk nem az állításokat egyszerű tényekre visszavezető gondolkodás, hanem annak a ténynek a tudatosítása, hogy világi etika is vezethet kifogástalan erkölcsiséghez, amely azonban mégiscsak gyökeresen különbözik a bibliai „szentháromsági lelkiségtől”, ahogy az cikksorozatunkból is kitűnik.

2. Hannah C. Osborne, *Spiritual Development: An Exploratory Study of Womens' Views on the Connection between Spirituality and Sexuality* című tanulmánya (doktori disszertáció, University of Maine, 2005, 24) megerősíti felfedezésünket arra vonatkozólag, hogy míg a férfiak hajlamosak a szexet fizikai és biológiai vonatkozásban értelmezni, a nők inkább az emberközi kapcsolatok lelki dimenzióit – a szeretetet, egységet és a transzcendenciát – helyezik előtérbe.

3. Kubo-nak a *Theology and Ethics of Sex* c. munkájában van két fejezet („The Mystery of Sexuality” és „The Spiritual Significance of Marriage”), amelyben a házastársi szexualitás kérdését dolgozza fel, mint „a személyes és egzisztenciális egyedi ismeret” titkát, amely nem terjeszthető nyilvános, „általános ismeret” formájában, és amely nem érthető meg egy „tulajdonképpen tapasztalat” nélkül.

AZ ADVENTISTÁK ÉS AZ ÖKUMENIZMUS

Általánosságok

A Hetednap Adventista Egyház (HNAE), az 1840–1844 közötti adventista felekezeti mozgalom terméke, radikális-protestáns, millenarista, resztauracionista, teljességében a Bibliára hagyatkozó, misszionárius, egyetemes és egységes egyház. Az Adventista Egyháznak világszinten napjainkban majdnem húszmillió tagja van, és a Föld szinte minden országában jelen van.

Léteznek egyéb vallásos szervezetek is, amelyek a hetednap adventista megnevezést viselik. Ezek szakadár-, a HNAE-től független szervezetek: a „Reformmozgalom” és annak ágazatai (35.000), „A Pásztor Botja” (dávidiánusok), „Az Ígéret Egyháza” (200.000), stb. Emellett vannak olyan a HNAE-on belüli csoportok, amelyek a szakadár mozgalmakéhoz hasonló magatartást tanúsítanak. Ezek a mozgalmak és áramlatok rendkívül kizárólagos mentalitásról árulkodnak, és ökumenizmussal, ámulással vádolják a HNAE képviselőit, amikor nem adventista egyházi vezetőkkel találkoznak.

A HNAE-nak az ökumenizmusra vonatkozó hivatalos álláspontja első ránézésre hasonlít a Katolikus Egyházéra, abban a vonatkozásban, hogy az adventisták nem fogadják el a más vallásos szervezetekhez való csatlakozást, és elutasítanak minden egyesület vagy szövetséget, mely kompromittálhatná az egyház küldetését és üzenetét. A HNAE saját magát ökumenikus mozgalomnak tartja. A HNAE „ökumenizmus” abban különbözik a többi ökumenizmustól, hogy a HNAE nem politikai, misztikus Krisztusban hisz, aki a keresztény egység központja, nem hiszi, hogy az egység alku tárgyát képezi, és nem hisz a politikai-vallásos lelki gyakorlatok hatékonyságában sem. Egy 1968-ban írt adventista cikk számos vallási vezető ökumenikus egységre való törekvését „ökumániának” nevezte.

Az egyik lényeges különbség az adventista ökumenizmus és a többi ökumenizmus között, az, hogy az adventizmus lényegében egy misszionárius mozgalom, amely a vallás- és szólásszabadságért küzd, ezzel szemben az „ökumániások” azt állítják, hogy a *hittérítés* az ökumenizmus legnagyobb ellensége. A HNAE azonban nem mondhat le szent, egyetemes küldetéséről, semmilyen áron!

A katolikus ökumenizmustól eltérően, amely a pápai magiszteriális hatalomtól eltávolodott lelkek visszaszerzésére törekszik, az adventizmus egyedül Krisztust ismeri el pástorként, tanítóként és az egyház főpapjaként. Az adventista misszió az a szerepe, hogy mindenkit – minden nemzetből, vallásból, laikusoktól a papokig és püspökökig – a Krisztus Pásztor imádatára hívjon, és felszólítsa az embereket: hallják meg utolsó felhívását a világ számára. Az Adventista Egyház a történelmi egyház igazi „maradékának” tartja magát (Jel 12:1, 17), a világ Babilonjából való

utolsó kivonulás dinamikus és kumulatív mozgalmának, amelynek kötelessége felkészíteni a népet Krisztus közeli eljövételére.

Az Adventista Egyház küldetésének természeté, a minden idők igazi híveivel való lelki közössége, az apostolok és a próféták hitének állhatatossága és a Generál Konferencia időszakos ülésein a világ minden tájáról érkezett küldöttek által igazolt hitközösség tekintetében „katolikus” (egyetemes). A HNAE azonban nem „római”-katolikus, hanem „mennyei”-katolikus.² A „mennyei Jeruzsálem” részének tartja magát, „az elsőszülöttek seregéhez és egyházához” tartozónak, „akik be vannak írva a mennyekben”³, a menny nagykövetsége, útjelző, lépcsőfok a menny felé.

Ezt a protestáns vagy katolikus ökumenizmussal szembeni magatartást sokan helyteleníthetik, és szektarizmusnak, exklúzívizmusnak tarthatják, azonban ez az adventista misszió egyetlen túlélési formája – egy affirmatív, „offenzív” küldetés, nem egy egyszerű védekező reakció. Ezért hiszünk a felekezeti párbeszéd szükségességében és hatékonyságában, a többi felekezettel vagy vallással ápolt jó kapcsolatok elősegítésében és a vallásszabadság tiszteletben tartásában, és minden alkalmat felhasználunk a misszióra, anélkül hogy elárulnánk bibliai hitünk elveit.

A HNAE történelmi álláspontja

Az ökumenikusok gyakran nagyon tág értelemben használják az „ökumenikus” melléknevet, akkor is, amikor különböző – kifejezetten nem ökumenikus – felekezet vagy intézményközi kapcsolatokra utalnak. Az ökumenikus lelkület valóban magába foglalja a felekezet- és vallásközi párbeszédet, a jó kapcsolatok ápolását és bizonyos közös célok elérését szolgáló összefogást. A valódi ökumenizmusnak azonban az a célja, hogy az egyházak a hiteltek és a hitközösség terén teljes mértékben egyesüljenek, és így felfüggesztek, megszüntessék a hittérítés gyakorlatát.

A párbeszéd előnye a felek mély és kölcsönös megismerése, a nyitottság és a lelki egészség egyik bizonyítéka. Ezek az ökumenizmus kiváló szempontjai. Az adventisták részt

ÖKUMENIKUSOK VS. ÖKUMÁNIAKOSOK FLORIN LAIU

AZ ADVENTISTÁK ELUTASÍTJÁK A MÁS VALLÁSOS SZERVEZETEKHEZ VALÓ CSATLAKOZÁST, ÉS VÉGKÉPP ELLENZIK AZ EGYSÉGET VAGY A SZÖVETSÉGET MÁS EGYHÁZAKKAL, AMELY KOMPROMITTÁLHATJA AZ ADVENTISTA EGYHÁZ MEGBÍZATÁSÁT ÉS A VILÁGNAK SZÓLÓ ÜZENETÉT.

**A PÁRBESZÉD
ELŐNYE A FELEK
MÉLY ÉS KÖL-
CSÖNÖS MEGIS-
MERÉSE, A LELKI
NYITOTSÁG ÉS
EGÉSZSÉG EGYIK
BIZONYÍTÉKA.
EZEK AZ ÖKUME-
NIZMUS KIVÁLÓ
SZEMPONTJAI.
AZ ADVENTISTÁK
RÉSZE VESZNEK
A VALLÁS- ÉS
FELEKEZETKÖZI
PÁRBESZÉDBEN,
VALAMINT BIZO-
NYOS KÖZÖS
AKCIÓKBAN IS.**

vesznek a vallás- és felekezeti párbeszédben, valamint bizonyos közös akciókban is. Sajnos számos területen elégtelennek bizonyul a párbeszéd. Egyrészt meghatározó az információhiány, és a megalapozatlan félelmeknek is megvan a maguk szerepe, másrészt pedig a független, kritikus, radikalizálódott adventista csoportosulások lelkes, félvezető, konspiratív tevékenységet folytatnak.

Ha kezdetben az adventizmus felekezeti mozgalmaként volt, az 1844-es összetett események feldarabolták az irányzatot, mely több, kisebb-nagyobb, zavart, frusztrált, szervezetlen csoportra oszlott. A protestáns egyházak, amelyek kezdetben méltányolták, később pedig elítélték az adventista tanok hirdetését, 1844-ben az adventistákat is „Babilonnak” nevezték, ahogy a Katolikus Egyházat is. Következésképpen a szombat-ünnepelő adventisták hamar átvették és alkalmazták a „zárt ajtó” teológiáját (*Shut door*, lásd Máté 25:10), a velejáró misszionárius tartózkodással együtt. A mozgalom úttörői majdnem tíz éven keresztül éltek „zárt ajtó” mögött. Ezért a kor szombat-ünnepelő adventistái „A szombat és a zárt ajtó adventistáiként” azonosították magukat („Sabbath and Shut Door Adventists”).

1850-ig a szombat-ünnepelő adventisták egy közösséget alkottak a többségi „első napot ünnepelő adventistákkal”, akik hivatalosan „Amerikai Millenarista Egyesületnek” vagy „evangélikus adventistáknak” nevezték magukat.⁴ Az ajtó még nyitva állt számukra. Az Albany-ban tartott Millerita Konferencia (1845) után azonban, amely a szombatot júdaizáló hittanként ítélte el⁵; továbbá a spiritizmus megjelenését követően (1848), amit az első napot ünnepelő adventisták a lélek halhatatlansága doktrínájának igazolásaként használtak fel; valamint William Miller halála után (aki hosszú ideig közvetítő szerepet játszott a két csoport között), a két adventista tábor elindult a radikalizálódás útján.

Az adventisták babilonofóbiája (Babilontól való félelme) annyira erőssé vált, hogy még a külön adventista felekezetek megszervezése is – beleértve a szombatisták hivatalos önszerveződését a bibliai rend, a hatékonyság és a képviselő kedvéért – rendkívül nehéz kezdeményezésnek bizonyult a szombat-ünnepelő adventista testvériség számára. Igazi csoda, hogy az egyház 1860 és 1869 között megszerveződött, és felvette hivatalos nevét: Hetednapos Adventista Egyház. „A zárt ajtó” kifejezést eltávolították az egyház nem hivatalos nevéből, a „Sabbath” szó helyére pedig – amely az angol nyelvterületen általában a vasárnapra, a „keresztény szombat” utal – a Seventh-day szintagmát tették („a hetedik nap”), a hetednap

baptisták példáját követve, akiktől az adventisták a szombat reformját átvették.

Az adventisták tehát már megnyitották az ajtót, így elszigetelődő, szektáns magatartásuk helyét átvette a párbeszéd, a misszió és az egészséges kapcsolatok kiépítése. Joshua Himes, a legnagyobb millerita egyház (az adventista evangélikusok) elnöke, a szombat és a szentély tanának megrögzött ellenfele, végül megtagadta a lélek halhatatlanságának és az örök pokolnak a tanát, és átment egy másik, első napot ünnepelő adventista táborba, amely a mai napig Advent Christian Church néven működik. Himes nagyon barátságossá vált a hetednapos adventisták iránt, és sohasem bírálta Ellen G. White-ot, habár a szombatot következetesen tagadta. A HNAE megengedte, hogy a Battle Creek-i adventista imaházban prédikáljon, James White pedig nyilvánosan is ajánlotta olvasásra Himes hivatalos adventista-keresztény folyóiratát.⁶

Az adventista-keresztény közösségből igazságtalanul kizárt Himes az Episcópális Egyházban lelt menedékre. Ott szolgált diakónusként, majd „papként”, és egészen idős koráig aktív volt: reformátorként mértékletességre intette az embereket, megszervezte a püspökséget, saját kezűleg imaházakat épített, és egyházi szolgálattevőket készített fel.

Mivel hitvallásában az adventistákéhoz képest lényeges különbségek voltak, nem csatlakozhatott a hetednapos adventistákhoz, akikkel viszont közeli kapcsolatokat ápolt. 89 éves korában megbetegedett rákban, és a Battle Creek-i híres adventista szanatóriumba utalták, ahol az adventista vezetők újra felkérték: prédikáljon a Tabernákulumban. Egy este Himes-nek alkalma volt Ellen White biznyságtételeinek felolvasását hallgatnia a gyülekezetben. Annyira meghatódott, hogy azonnal levelet írt a prófétaasszonynak (1894), és ezúttal ausztráliai missziója számára jelentős pénzüsszeget ajánlott fel. Ellen White válaszolt a levelére, és megköszönte a támogatást, valamint értékelte Himes munkásságát.⁷

Himes esete azt a nyitottságot szemlélteti, amely úttörőink korában volt a felekezeti kapcsolatok terén. Napjainkban az ultrakonzervatív adventista csoportok hidegen, gyanakodva viszonyulnának hozzá.

Egy másik sokatmondó példa e tekintetben a HNAE és a Hetednapos Baptista Egyház (HNBE) közötti kapcsolat. A HNBE egy régi (1617-től eredeztethető) angol-baptista ágazat, amely napjainkban 22 országban van jelen, és több mint 50.000 tagot számlál. Amerikában az első adventisták (milleriták), akik elkezdtek szombatot tar-

tani, meggyőződésüket egy baptista asszonytól – Rachel Oakes Prestontól – nyerték 1844 nyarán. E gondviselészerű „incidensnek” köszönhetően a két felekezet között természetes módon különleges kapcsolatok szövődtek, a hittani különbségek ellenére.⁸

Az 1860-as, 1870-es években a HNAE és a HNBE vezetői testvéri viszonyban voltak egymással. A hetednapos baptisták megtisztelték jelenlétükkel a hetednapos adventisták Generál Konferenciájának összejöveteleit, és elismerték: közös érdekük a szombat hirdetése. James White azt tanácsolta az adventista prédikátoroknak, hogy ne szervezzenek evangelizációs kampányokat azokon a településeken, ahol többségben voltak a hetednapos baptisták.⁹ Úttörőink második nemzedéke közül néhányan a HNBE soraiból származtak, az orvos Kellogg felesége pedig szintén hetednapos baptista volt, igazi keresztény asszony, aki sok gyermeket fogadott örökbe és nevelt fel.

1945-től a különböző eredetű, doktrínájú és történelmi hagyományokkal rendelkező szombattartó egyházak közös kezdeményezésére megalakult „A bibliai Szombat Egyesülete”, hogy ily módon együtt hirdessék az Isten által kért nyugalomnapos imádatot. Az egyesületnek tagjai voltak a hetednapos adventisták, a hetednapos baptisták, a hetednapos pünkösdisták, a messianikusok, a Szent Név Mozgalom és az Isten hetednapos gyülekezeteinek képviselői, stb. Az egyesület felekezeti volt, és nem volt más célja, mint a szombat hirdetése a világban a *Sabbath Sentinel* című folyóirat és számos könyv által, amelyek közül megemlíthjük Samuele Bacchiocchi műveit is.

Úttörőink nyitottak voltak az imatermek és az evangelizációk színhelyeül választott helyiségekkel kapcsolatosan is. Senki sem háborodott fel azon, ha más egyháztól kölcsönöztünk imatermet, vagy ha más felekezeteknek adtuk bérbe az imaházainkat.¹⁰ A tévtanoktól való védekezés ellenére az adventisták első nemzedéke nyitott volt más felekezetek vallásos irodalma iránt. Habár többségükben szentháromság-ellenesek voltak, a hetednapos adventisták eléggé bölcssek voltak ahhoz, hogy véleményüket ne emeljék a hitelvek rangjára. Mi több, az első tanulmány, mely figyelmüket a Szentháromság igazságára terelte, dr. Samuel Thayer Spear tisztelendő, presbiteriánus lelkész és teológus híres esszéje volt („The Bible Doctrine of the Trinity”), amelyet az amerikai *New York Independent* című napilap közölt le 1889. november 14-én. Három évvel később nyugat-amerikai kiadónk, a Pacific Press újra kiadta a tanulmányt, Spear kiadójának engedélyével.¹¹

Tehát ahogy az első tanulmányok, amelyek felhívták az adventisták figyelmét a szombat igazságára, az örök pokolnak és a lélek halhatatlanságának a téveszméjére, „kívülről”, a „Babilonból” származtak (hogy úttörőink nyelvezetét használjuk), ugyanúgy a Szentháromság tanát feltáró első tanulmány is „Babilonból” érkezett, méghozzá egy „tisztelendőtől” és teológia-doktortól, amely titulusokat pionírjaink nem ismertek el. Ezt a tanulmányt az adventista könyvkiadók brosúra formátumban rendszeresen újra publikálták Ellen White korában. A *Signs of the Time* („Idők jelei”) is reklámozta ezt a kiadványt (20. köt., 29. szám, május 28, 1894:464).

Ami az adventista intézmények nem adventista alkalmazottainak kérdéséről, példaértékű az ifjú zsidó Marcus Lichtenstein esete. Eme ortodox zsidó fiatalember lelkeségére és a munkatársával való kínos nézeteltéréseire Ellen White is felfigyelt, és megemlíti írásaiban az ügyet.¹² A prófétaasszony nem azt nehezményezi, hogy egy adventista kiadó miért alkalmazott nem adventista személyt, hanem amiatt sajnálkozik, hogy ahelyett, hogy a munkatársak keresztény magatartása és kegyes élete vonzotta volna a zsidó fiatalembert, Lichtenstein számára megbotránczó volt kollégái lelkeségének a hiánya. Legfőként a könnyelmű beszélgetések, az elvtelenség és a szombat megtartására vonatkozó figyelmen kívül hagyások ábrándították ki.

A tény, hogy Markus idegen akcentussal beszélt az angolt, és volt bátorsága kijavítani adventista munkatársait, ellenszenvet ébresztett kollégáiban. Ellen White kijelentette, hogy a Gondviselés és Isten Lelkének befolyása Battle Creekbe vezette Markust, ahol megismerte Jézust és megtért. Istennek az volt a terve vele, hogy az általa írt könyvek megtérésre vezessék zsidó honfitársait. Markus tudott héberül, és jól ismerte a judaizmust, ezért könnyebben eljuthatott zsidó testvéreihez az üzenettel, mint az adventisták. A megzavart, elszomorodott Markus elhagyta a Battle Creek-i kiadót, ahová sosem tért többé vissza.¹³

Idegen advent történelmüinktől és irodalmunktól – és a jó érzés fogalmát sérti – az a gondolat, hogy a HNAE-nak semmilyen cél érdekében nem lenne szabad együttműködni más egyházakkal. Nem tudják, mit beszélnek azok, akik egyházunkban a vallási elszigetelődést bálványozzák.

Napjainkban az adventisták azt a bibliafordítást használják, amelyiket csak akarják, viszont vannak szüklátóköri bírálók, akik azt állítják, hogy csak a King James-változat ihletett és a helyes kéziratok után fordított. Démonizálják a modern fordításokat, a jezsuita, szabadkőműves befolyások

AZ ATTÓL VALÓ FÉLELEMNEK, HOGY VESZÍTÜNK AZONOS-SÁGUNKBÓL – AZAZ A SZINKRETIKUS SZÖVETSÉGEKTŐL VALÓ FÉLELEMNEK – NEM SZABAD ELFOJTANIA AZ ADVENTISTA ÜZENET ÉLETE-REJÉT, EGYEDI PROFETIKUS KÜLDETÉSÜNK IRÁNTI HÚSÉ-GÜNKET, MELYET A MENNYTŐL KAPTUNK, HOGY HIRDESSÜK A VILÁGNAK URUNK MÁSODIK ELJÖVETELÉNEK ÍGÉRETÉT.”

termékeinek tartják. A Generál Konferencia Bibliakutató Központja (GKBK) figyelmeztet az ilyen, az egészséges adventizmustól idegen magatartásokra vonatkozóan, és elítéli a szélsőségeseknek a fordításokra és kéziratokra vonatkozó dilettáns elméleteit.¹⁴

Az egész világon és mindenkor az adventisták a Bibliát a Könyvek Könyvének tekintették. Ellen White az angolt beszélő protestánsok többségéhez hasonlóan a King James-változatot használta, de egyéb fordításokból is idézett. Miután azonban megjelent az English Revised Version 1885-ben, valamint az American Revised Version 1901-ben, prófétáink inkább ez utóbbi változatokat használta, bármiféle tartózkodás nélkül. Alkalmanként használta és idézett a Leeser Jewish Bible-ből és George Noyes fordításából is (1853).¹⁵ Miközben a KJV, az ERV és az ARV protestáns fordítás, a Leeser judaikus, Georges Noyes pedig unitárius teológus volt, a bibliai nyelvek híres professzora a Harvardon, aki Tischendorf görög kéziratjai alapján fordította le az Újszövetséget, valamint az Ószövetség egy részét.

Függetlenül attól, hogy milyen bibliafordítást részesít előnyben egy adventista, tudja, vagy tudnia kellene, hogy a bibliafordítások más felekezetű fordítók 1844 előtti vagy utáni munkái. Az adventisták alapvető könyve, a Biblia régi kéziratok alapján készült, amelyeket katolikusok és ortodoxok őriztek, majd tőlük szereztek meg a protestánsok. Olyan keresztények fordították, akiket hagyományosan a „Babilonhoz” tartozóknak bélyegeztek. Romániában a román ajkú adventisták kezdetben a Nitzulescu-féle fordítást használták. A Cornilescu-fordítást, amely a legnépszerűbb napjainkban, eleinte kedvezőtlenül fogadták az adventisták.

Napjainkban az Adventista Egyház főleg Oroszországban, Lengyelországban, Portugáliában, Romániában és számos afrikai országban aktívan vesz részt bibliafordítói projektekben.¹⁶ Az utóbbi 2–3 évtizedben azonban neveléses ellenvetések születtek amiatt, hogy adventista teológusok felekezetközi (ökumenikus) bibliafordító munkálatokban vettek részt. Ez a fundamentalista álszentség tetőfoka! Az a Biblia, amit egy evangélikus fordított, jó, de ha egy adventista részt vesz egy felekezetközi bibliafordító projektben, az már ökuménia-gyanús! Mindazok, akik félnek ettől a fajta ökumenizmustól, javaslom, hogy lapozzanak bele a francia nyelvű TOB-változatba (*Traduction Oecumenique de la Bible*), hogy meggyőződjenek, mennyire sikeres más fordításokhoz képest.

Ellen White a más keresztényekkel való kapcsolatokról

Az adventisták számára Ellen White kijelentései különleges tekintéllyel bírnak, ami azt jelenti, hogy az általa kifejezésre juttatott érzelmeknek és gondolatoknak számítaniuk kellene mindazoknak, akik a Próféta-ság Lelke nevében elutasítanak mindenfajta társulást a nem adventistákkal:

„Jósággal közeledjünk mindazokhoz, akik különböznek tőlünk hitben és hitelvekben. Ők is Krisztus tulajdonai, és találkoznunk kell velük a számadások nagy napján. Találkoznunk

kell az ítéletkor, szembesülnünk kell szavaink és cselekedeteink lajstromával, és nem úgy, ahogy mi láttuk azokat, hanem ahogy a valóságban elhangzottak, megtörténtek. Isten ránk bízta a felelősséget, hogy szeressük egymást, ahogy Krisztus is szeretett minket” (Ev 638).

„Melyik vallásos közösségben él Krisztus követőinek többsége? Kétségkívül a különböző protestáns felekezetek körében. Abban az időben, amikor ezek az egyházak felemelkedtek, nemes pozíciót képviseltek Isten és az igazság iránt, és Isten áldása nyugodott rajtuk. Még a hitetlen világ is arra kényszerült, hogy elismerje az evangélium elvei elfogadásának jótékony eredményeit” (GC 382.3).”

„Lelkészeink közelítsék meg a többi felekezetek papjait. Imádkozzatok értük és velük, mert Krisztus értük is közbenjár. Komoly felelősség ez. Krisztus hírnökeiként viseljük őszintén szívünkön a nyáj e pásztorainak ügyét” (6T 78; Ev 562.1).

Ellen White levelezéseiben is találunk utalást pozitív felekezetközi kapcsolatokra. Egyik levelében (1883. január 4., Oakland, Kalifornia), amelyet a fiának, Willie-nek címzett, a következőket írta:

„Hétfőn este kitűnő találkozóknak volt. A német ajkú baptistáknak volt két, gyönyörűen feldíszített karácsonyfájuk. Átadták mindkettőt az adventistáknak, hogy minimális költségek mellett felagathassák rájuk az Úrnak szánt ajándékokat. A lelki gyakorlatok hasznosak és alkalomhoz illők voltak. Én magam is szót kaptam, és egy félórát beszéltem. A gyermekek érdeklődve hallgatták szavaimat. Amikor „leszedtük” a fa „termését”, amelyet az oaklandi gyülekezetnek szántunk, az összeg elérte a 172 dollárt. Minden nagyon kellemes körülmények között zajlott, semmi kivétnevelőt nem találtam ebben a kérdésben” (Lt8 1883.8).

Aktuális vitás szempontok az adventizmusban

A Keresztény Világközösség Titkárainak Konferenciája 1901-től kezdődően a HNAE-nak van egy adminisztratív ügyosztálya, amelyet a PARL betűszóval jelölnek: *Public Affairs and Religious Liberty* – azaz Nyilvános Kapcsolatok és Vallásszabadság Osztály. E részleg képviselőinek feladata ápolni a HNAE és egyéb egyházak és kormány-szervezetek, vallási és politikai vezetők közötti kapcsolatot. A PARL szerepe ismertetni a társadalom befolyásos személyiségeivel a HNAE értékeit és hitét, lebontani a HNAE üzenetével és küldetésével szembeni előítéletek és a félretájékoztatás akadályait.

A PARL nem rendelkezik és soha nem is rendelkezett azzal a hatáskörrel, hogy alkudozásokba bocsátkozzon a hitelveinket illetően, és nem vesz részt olyan tevékenységekben, amelyek kompromittálhatnák Jelenések 12:17 és 14:6–12 verseiben meghatározott azonosságunkat. Számos hivatalos dokumentum létezik, mely feltárja a PARL tevékenységét, tehát nincs szükség további pontosításokra. Az olvasó bizalommal böngészheti ezen ügyosztály hivatalos weboldalát, melynek semmilyen rejtegetni valója nincs: www.adventistliberty.org.

2014-től kezdődően dr. Ganoune Diop-ot, a Generál Konferencia Vallásszabadság Osztályának munkatársát választották a Keresztény Világközösség Konferenciájának (CS/CWC) titkárává, amely szabad szervezet. Majdnem 50 éve a HNAE képviselői részt vesznek ennek a szervezetnek a találkozóin. *E konferencia mindössze konzultatív jellegű, segíti az információcserét a különböző keresztény vezetők között. Nincsenek hitelvi kérdések a napirendjén, és nem születnek közös döntések sem.* Ez a konferencia nagymértékben különbözik az Egyházak Világtanácsától (CMB/WCC), amely ökumenikus szervezet, és amelyhez a HNAE sohasem csatlakozott.¹⁷ A CS/CWC évente ülésezik a világ különböző pontján, 2016-ban például Rómában, ahol dr. Ganoune Diop a szervezet titkáráként volt jelen. Egy héttel később, ugyanezen minőségében részt vett a svédországi Lundban a reformáció 500. éve alkalmából rendezett megemlékezésen. Amint azt tudjuk, a megemlékezést a lutheránusok és a római katolikusok közösen szervezték. Dr. Diopnak ily módon alkalma volt találkozni különböző vallási vezetőkkel.

A Keresztény Világközösség Titkárainak Konferenciáján a következő egyházak képviselői vesznek részt: Anglikán Közösség, Baptista Világszövetség, a Tanítványok Ökumenikus Zsinata, az Ortodox Ökumenikus Patriarkátus, a Hetednap Adventista Egyház Generál Konferenciája, az Ókatolikus Püspökök Nemzetközi Konferenciája, a Lutheránus Világszövetség, a Menonita Világkonferencia, a Morva Egyház Világszövetsége, Moszkva Ortodox Patriarkátusa, a Pünkösdisták Egyház, a Keresztény Egységet Hirdető Pápai Zsinat (Katolikus Egyház), a Református Ökumenikus Zsinat, az Üdvhadserég, a Barátok Tanácskozási Világbizottsága (Kvékerek), a Református Egyházak Világszövetsége, Krisztus Egyházainak Egyetemes Konvenciója, az Evangélikus Világszövetség, valamint a Metodista Világtanács. Jelen van továbbá az Egyházak Világtanácsának egy képviselője is.

Dr. Diop szerint ezek a találkozók segítenek a különböző egyházi vezetőknek „megismerni az adventista hitet és értékeket, úgy, ahogy azokat mi mutatjuk be, nem pedig úgy, ahogy egyházunk ellenségei teszik olykor.” Nem szabad hagynunk, hogy mások mutassanak be minket. „Lehetetlen lenne a HNAE számára teljesíteni megbízatását, ha nem vegyülne az emberek közé. Sónak és világozosságnak kell lennünk mindenki számára, függetlenül attól, hogy kik ők és milyen tisztséget töltenek be... Készen kell állnunk találkozni politikai vezetőkkel, keresztény elöljárókkal, más

egyházak vezető személyiségeivel, ugyanakkor Istent tagadó, vagy más meggyőződéseket valló vezetőkkel. *Számot kell tudnunk adni a bennünk lakozó hitről... Az attól való félelemnek, hogy vesztünk azonosságunkból – azaz a szinkretikus szövetségektől való félelemnek – nem szabad elfojtania az adventista üzenet életerejét, egyedi profetikus küldetésünk iránti hűségünket, melyet a mennytől kaptunk, hogy hirdessük a világnak Urunk második eljövételének ígérését.”*

Az Adventszemle következő számában be fogunk mutatni néhány olyan felekezeti közti kapcsolatot, amelyet egyesek botrányosnak, veszélyesnek, vagy legalábbis vitathatónak tartanak. ■

Florin Lăiu, a bibliatudományok tanára, Adventus Egyetem, Cernica

SÓNAK ÉS VILÁGOSSÁGNAK KELL LENNÜNK MINDENKI SZÁMÁRA, FÜGGETLENÜL ATTÓL, HOGY KIK ŐK ÉS MILYEN TISZTSÉGET TÖLTENEK BE. SZÁMOT KELL TUDNUNK ADNI A BENNÜNK LAKOZÓ HITRŐL.

1. Máté 28:18–20; Jelenések 14:6–12.
2. A mennyei Jeruzsálemtől, a szabadság városától, amely „a mi anyánk” (Gal 4:26–30).
3. Zsidók 12:22–24.
4. Ez a többségi csoport 1900 körül eltűnt a történelem színpadáról, tagjai beleolvadtak a többi adventista csoportokba.
5. Az adventista többség által használt kifejezésmód a következő volt: „No fellowship with Jewish fables and commandments of men, that turn from the truth” (Semmilyen közösséget nem vállalunk a zsidó mesékkel és azon emberek parancsolataival, akik elfordultak az igazságtól, vö. Tit 1:14). Joshua Himes nyomán, „Proceedings of the Mutual Conference of Adventists”, Albany: 1845, vö. https://en.wikipedia.org/wiki/Millennial_Doctrine.
6. Vö. *Review and Herald*, 1865. január 17. és 1870. január 11. Himes folyóiratának címe: *The Voice of the West*, ami később az *Advent Christian Times* címet kapta (Denis Fortin & Jerry Moon, ed., *The Ellen White Encyclopedia*, Review and Herald PP, Hagerstown, Maryland, 2013, 411–412).
7. A két levél a következő lajstromnév alatt van archiválva: Himes to EGW, 12 sept. 1894, EGWE-GC și Lt 31a, 1895.
8. A hetednapos baptisták hite általában megegyezik a többi baptistáéval: hisznek a lélek halhatatlanságában, elvetik a Prófétaság Lelkének bármely megnyilatkozását a bibliai kánonon kívül, eszkatológikus forogatókönyveik vannak, amelyek különböznek az általunk vallottól, továbbá szervezeti felépítésük kongregacionalista. A baptisták ellenben hangsúlyozzák a szabad véleménynyilvánítás jogát, és a hitvallás csoportonként, személyenként különbözhet.
9. Az angol Wikipedia szerint: „Seventh-day Baptists”.
10. Lásd *Review and Herald*, 1906. november 29.
11. S. T. Spear cikke teljes egészében elolvasható M. L. Andreasen, *The Book of Hebrews c. könyvében*, TEACH Services, Inc. Publishing, 2014, 65–70. o. Lásd Books.Google.com és www.AdventistArchives.Org.
12. Lásd *Testimonies*, 3. kötet, 205–206. o., valamint *Pamphlet* (PH) 123, 25–26. o.
13. A kérdés kapcsán további példákat is említhetünk. Nem végeztem kimerítő kutatást ezen a téren, csupán megemlítettem néhány szempontot, amelyet véletlenszerűen jegyeztem meg olvasmányaim során. Hasznos lenne, hogy valaki, aki jártas az adventistatörténelem témájában, főként a kapcsolatok kérdésében, részletes kutatást végezzen ezen a területen.
14. Lásd www.AdventistBiblicalResearch.org: Search: „Which Version Can We Trust?”, „Transmission and Preservation of the Biblical Text”, „Modern Versions and the KJV”, „The Textus Receptus and Modern Bible Translations”, „The Authority of The Bible”.
15. Lásd www.whiteestate.org/issues/Versions.html # ”Mrs. White’s Use of the Revised Versions”.
16. Lásd <http://archives.adventistreview.org/2003-1502/story3.html>.
17. A téma kapcsán további érdekes információkhoz juthatunk, ha rákattintunk a Biblical Research Institute weboldalára. Egy 2012-ben az *Adventist Review*-ben publikált cikkben dr. William Johnsson leírja a HNAE (a PARL ügyosztály) és a CS/CWCS közötti kapcsolatot.

HÁROM ÉVFORDULÓ

A 2018-as, 2019-es és 2020-as évek nagy jelentősége van a romániai adventhívők körében.

1568. 2018 júniusában¹ ünnepeljük a vallásszabadságot szavatoló első és legátfogóbb törvény megszületésének 450. évfordulóját. E törvény egy történelmi folyamat eredménye volt, a helyszín pedig Erdély fejedelemsége.

Elsősorban a vallásra – a hivatalosan elismert vallásokra (religio recepta) – utalunk. 1550-ig az egyetlen elfogadott vallás a római-katolikus volt. Aztán 1550. június 22-én hivatalosan is elismerik a lutheránus vallást, azzal a megjegyzéssel, hogy „mindannyian maradjanak meg az Istentől kapott vallásukban anélkül, hogy kölcsönösen ellenőriznék egymást.” A közalkalmazottakra vonatkozóan le lett szögezve, hogy nem kell megfelelniük bizonyos egyházi-vallási feltételeknek.

Az Erdélyi Országgyűlés 1564. június 11-én eldöntötte, hogy a református-kálvinista vallást is elismeri hivatalos vallásként. Később, 1568 januárjában az unitárius vallás is hasonló státuszt nyert. Természetesen Erdély többnemzetiségű, többvallású realitásáról beszélünk.

Az Erdélyi Országgyűlés először 1543-ban mondta ki a vallásszabadság elvét. A törvényt indítványozó János Zsigmond fejedelem 1571-ben bekövetkezett halála után – még a római-katolikus Báthory István fejedelem uralkodása alatt is – Erdély folyamatosan menedéket nyújtott a radikális reformáció számos „eretnekének”, többek között a szombatosoknak is.

Érdeemes áttekintésünk a vallásszabadság kihirdetése utáni események néhány fontos részletét az Erdélyi Fejedelemségben. 1557-ben például leszögezték: „Mindenkinek azt a vallást tarthatja, amelyiket óhajtja, anélkül hogy ezzel ártana másnak.” Először ekkor foglalták törvénybe a *fidem qaum vellet* (amely hitet akarja) elvet. Továbbá kimondták, hogy egyetlen közösség – például falu – sem „kényszerítheti lakóit, hogy valamely valláshoz csatlakozzanak”; minden felekezetnek lehetnek saját hittérítői, akiknek lehetőséget kell adni, hogy kifejezhessék gondolataikat, és a lakosok saját akaratuk szerint követhetik vagy sem a prédikáló hitét; „senkinek sem kell vallási okokból szenvednie, mivel a hit Isten ajándéka.”

1571-ben kijelentették: „Isten Igéjét szabadon prédikálhatják mindenütt, és vallásáért senkit, sem prédikátort, sem hallgatót nem érhet bántás.” Ilyen és ehhez hasonló rendelkezések még ma is hiányoznak számos ország vallásszabadságot szabályozó törvénykezéséből.

Megjegyzendő, hogy az ortodoxia csupán „eltűrt” vallás volt. Később, amikor megjelentek a szombatünnepelők, kegyetlen üldöztetést kellett elszenvedniük a más vallásúak részéről.

Az említett törvények visszhangra találtak a román tartományokban is, bár a lutheranizmust még mindig eretnekségnek tartották. A havasalföldi és moldvai uralkodóházakban voltak toleráns magatartásra ihlető személyek. Így történhetett meg például, hogy Huși városát a husziták alapították.

Nagy előjogunk megállapítani, hogy Isten érintette meg az ifjú János Zsigmond fejedelem és édesanyja, Izabella szívét, hogy kulcsfontosságú részt vállaljanak az első vallásszabadság-törvény megalkotásában, ami – ismétlem – első volt Európában, és minden bizonnyal a világon is. Ezzel magyarázható például, hogy 1890 és 1920 között Erdélyben az adventisták száma rohamosan növekedett. Mint ahogy egy korábbi cikkben is megjegyeztük, habár a szombatos vallást nem ismerték el, és a híveit üldözték, bizonyos időre több tízezer személy tartotta meg a szombatot. Az erdélyi szombatos mozgalom utolsó tagjait Auschwitzba deportálták. Amikor a hetednapos adventisták ide jöttek hirdetni a szombat igazságát, megfelelően előkészített talajt találtak a szombatosok több mint 300 éves vallásgyakorlásának köszönhetően.

1869.² Százötven évvel ezelőtt érkezett hazánkba Michal Belina Czechowski. Ősz volt, amikor az, aki elsőként hirdette Európában az advent hitet, eljutott Erdélybe is. Dumitru Popa a „Pagini din istoria Bisericii Adventiste de Ziua a Șaptea din România” (*Szemelvények a romániai Hetednapos Adventista Egyház történelméből*) című könyvében megjegyzi: „Az öt levélből, amelyet Czechowski abban az időszakban (1869–1870) írt, három Erdélyből adott fel... Az első levél keletkezésének helyszíne „Thorda pres de Klausenburg, Siebenburgen” (Erdély); a második levél a *World's Crisis* (az első napot ünneplő adventisták folyóirata) hasábjain jelent meg 1870. január 12-én, keletkezésének helyszíne szintén „Thorda, Siebenburgen”; a harmadik pedig 1870. április 5-én íródott, helyszíne „Vieles pres de Klausenburg”... Ebben az Erdélyben kelt harmadik levélben az áll, hogy Czechowski októberben (1869) hagyta el Budapestet, és Erdélybe utazott... Azért jött, hogy eleget tegyen a meghívásnak, amit egy „rég, lengyel baráti kör” intézett hozzá. Beszámolója szerint Erdélyben meglátogatott néhány települést és várost, járt többek között Aranyosgerenden, Tordán, Kolozspatán, Kolozsváron, Szamosújváron, Besztercén, Bethlenben stb., ahol hirdette az evangéliumot és Jézus Krisztus közeli visszajövetelének üzenetét.

A novemberi hónaptól kezdődően tehát M. B. Czechowski közvetlen kapcsolatba kerül Erdellyel, számos várost és falut látogat meg, prédikálja az üdvösség üzenetét. 2019 novemberében lesz tehát a 150. éve, hogy elkezdődött hazánk területén az adventista, harmas an-

gyali üzenet hirdetése. Micsoda érzelmekkel gazdagodhatnának a mai hírnökök, ha 2019 novemberében, 150 évvel az első ige hirdetés után, újra végigjárhatnák a nagy előd útvonalát!

1920.³ Az 1918-as Nagy Egyesülés következményeként a régi román tartományokban élő adventisták a Romániai Hetednapos Adventisták Evangéliumi Gyülekezeteinek Uniójába tömörültek. Mivel a világszerte Adventista Egyházhoz tartoztunk, az eseményt európai szinten meghozott határozatok előzték meg, amire azért volt szükség, mert az Első Világháború után és az Osztrák-Magyar Monarchia megszűnését követően új államok jelentek meg.

A Generál Konferencia égisze alatt 1919. november 27. és december 3. között⁴ tartották meg a Hetednapos Adventista Egyházak Európai Tanácsát. Megelégedéssel nyugtázták, hogy 1914 és 1919 között az európai egyház 10.000 új taggal gyarapodott, ebből a legnagyobb arányú növekedést Romániában, Ausztriában és Németországban jegyezték.

Elhatározták, hogy megszervezik a gyülekezeteket, egyházterületeket és uniókat. Eldöntötték a romániai (a régi Román Királyság), valamint az erdélyi adventisták egyesüléséből létrejött Romániai Egyházterület közgyűlésének összehívását az Unió megszervezése végett. Ekkor döntöttek arról is, hogy Amerikából két tapasztalt biblia munkást küldenek Romániába.

A közgyűlésre 1920. július 8. és 11. között került sor a Călărași utcai Tomis teremben, 682 gyülekezeti delegátus jelenlétében. Részt vett a Generál Konferencia elnöke, A. G. Daniels is, valamint L. H. Chirstian és Guy Dail, az Európai Divízió elnöke, illetve titkára. Megalakult az Unió, három Egyházterület – Munténia, Moldva, Erdély – és a Bánát-Körösvidéki Misszióterület. Ugyanakkor elhatározták a kiadóhivatal és a nyomda létrehozását, a Teológiai Szeminárium megalapítását, Bukarestben pedig egy orvosi rendelő, az uniósékház, valamint egy imaház építését.

Mindezek természetesen nem valósulhattak volna meg csupán a 2.000 tag hozzájárulásával, ami a mai bukaresti adventisták számának kevesebb mint a felét jelentette. A. G. Daniels testvér, a Generál Konferencia egyik legeredményesebb elnöke romániai látogatása nyomán készített jelentésében meleg hangú felhívással fordult mindazokhoz, akik segítséget nyújthatnak. A szerény anyagi források, valamint a hatóságok részéről tapasztalt adventista ellenes hangulat ellenére az 1920-as esztendő végén az Unió elnöke, Paulini testvér 2.540 tagról számolt be, amely létszám kevesebb mint húsz év alatt – a Második Világháborúig – közel a hétszeresére növekedett, ami természetesen a tagok lelkesedésének a bizonyítéka. 1920 júliusában csupán hét lelkész, hét segédlelkész és kilenc biblia munkás volt. Az elkövetkező öt évben egy kivétellel minden kitűzött tervüket sikerült megvalósítaniuk.

A Romániai Adventista Egyház egyik sajátossága volt már abban az időben is az egyháztagok soraiban levő többnemzetiség (nyolc). Az 1934-ben tartott első Ifjúsági Kong-

resszuson, Méhkertben megszervezték a nemzetiségek első minifesztiválját, amit a jelenlevő hivatalosságok igen pozitívan értékelték. Megvalósult az örök evangélium hirdetésének küldetése minden „nyelvnek” (Jel 14). Az 1920-as évre tehető a romániai adventizmus felnőtté válásának időszak.

Idén júniusban lesz 450 éve, hogy az Erdélyi Fejedelemségben kihirdették a vallásszabadság-törvény végleges formáját. Amint már említettem, e törvény érezte hatását a Kárpáton túli területeken is. Jövő év novemberében lesz 150 éve annak, hogy először érkezett Erdélybe, majd Bukovinába, egy évvel később pedig Havasalföldre Michal Belina Czechowski, aki elsőként hirdette hazánkban az advent üzenetét. Itt jegyezném meg, hogy hamarabb eljutott hozzánk az advent üzenet, mint az Egyesült Államok egyes államaiba. 2020-ban pedig arról emlékezünk meg, hogy Nagy Romániában 1920 júliusában megalakult az Adventista Gyülekezetek Uniója. Ehhez az unióhoz akkoriban több adventista tartozott, mint Jugoszláviában, Bulgáriában és Magyarországon együttvéve.

Mindezek után hiszem, hogy Istennek különleges terve van velünk, és várja, hogy naponta megismerve e tervet a maga valóságában, úgy végezzük a munkát, ahogy tették azt elődeink 1920 és 1940 között – összehasonlíthatatlanul kevesebb eszközzel.

Mielőtt zárnam soraimat, tiszteletemet szeretném leírni Dumitru Popa advent-történelem tanárom előtt, aki segített megértenünk, milyen különleges módon gondoskodott rólunk Isten, valamint Vasile Cojea előtt, akinek a romániai adventtörténelemről szóló könyvei voltak az első kiadványok, amelyek szerkesztésén 1990 után dolgozhattam. A történelem a jövőről szóló tudomány. Megtanít minket arra, hogy kik vagyunk, és mit vár el tőlünk Isten. Dicsőség az Úrnak, aki ily csodálatosan vezetett minket eddig, és aki szeretne nagy és örök dolgokat véghezvinni általunk. ■

1. *O istorie a adventismului de ziua a șaptea din România*, Viața și Sănătate Kiadó, Bukarest 2009, 153–160. old.

2. *Pagini din istoria Bisericii AZȘ din România, 1870–1920*, Dumitru Popa, 155. old., Viața și Sănătate Kiadó, 2008.

3. *Pagini din istoria Bisericii AZȘ din România, 1870–1920*, Dumitru Popa, 157. old., Viața și Sănătate Kiadó, 2008.

4. *Pagini din istoria Bisericii AZȘ din România, 1870–1920*, Dumitru Popa, 628–650. old., Viața și Sănătate Kiadó, 2008.

Beniamin Roșca, nyugalmazott lelképásztor

AZ ADVENTIZMUS ÜTTÖRŐI BENIAMIN ROȘCA

A TÖRTÉNELEM A JÖVŐ-
RŐL SZÓLÓ TUDOMÁNY.
MEGTANÍT MINKET ARRA,
HOGY KIK VAGYUNK, ÉS
MIT VÁR EL TŐLÜNK ISTEN.

ISMERJÜK MEG A BIBLIÁT!

A. Tanulmányozásunk folytatásaként a következő fejezeteket fogjuk elolvasni: Ezékiel 30–48; Dániel 1–12; Hóseás 1–14; Jóel 1–3; Ámós 1–9.

1. Ígérete szerint mit tesz Isten az emberrel?

- Új szívet ad neki;
- Új szívet és új lelket ad neki;
- Új szívet és új lelket ad neki, és az Ő Lelkét adja belé.

2. Mit jelent a kézírás, amit Belsazár a királyi palota falán látott: „Mene, mene, tekél, ufarszin”?

- Számba vette Isten az országlásodat, elosztatott a te országod;
- Számba vette Isten a te országlásodat és véget vet annak, megmérettél a mérlegen és híjával találtattál, elosztatott a te országod;
- Megmérettél és híjával találtattál.

B. Társítsd az alábbi kijelentéseket a bal oldali oszlopban található nevekkel:

Az első nő –	– Mária
József anyja –	– Márta
Ruth anyósa –	– Betsabé
Ézsau anyja –	– Erzsébet
Jákob felesége volt –	– Naomi
Zakariás felesége és János édesanyja –	– Debora
Salamon anyja –	– Rákhel
Bíró volt –	– Éva
Mária és Lázár nővére –	– Rebeka
Magdalénának is hívták –	– Lea

3. Egészítsétek ki az alábbi verset Hóseás próféta könyvéből: „Ismerjük hát el, törekedjünk megismerni az Urat. Az Ő kijövele bizonyos, mint a hajnal, és eljő hozzánk, mint...”

- A reggeli harmat;
- A késői eső;
- A reggeli fény.

4. A kis próféták közül melyikőjük beszél egy nagy sáskajárásról?

- Jóel;
- Ámós;
- Hóseás.

5. Melyik kis próféta jelenti ki a következőt: „Mert semmit sem cselekszik az én Uram, az Úr, míg meg nem jelenti titkát az ő szolgáinak, a prófétáknak”?

- Hóseás;
- Jóel;
- Ámós.

Válaszok: A. 1. c) – Ezékiel 36:26-27; 2. b) – Dániel 5:25; 3. b) – Hóseás 6:3; 4. a) – Jóel 1:4; 5. c) – Ámós 3:7; 6. Erzsébet; 7. Betsabé; 8. Debora; 9. Márta; 10. Márta.

**A NYÁJ
BARÁNYKÁI**
**ALINA
CHIRILEANU**

Alina Chirileanu,
az Unió Gyermekosztá-
lyának aligazgatója

A MEGNYERŐ EGYSZERŰSÉG

Az Egyesült Nemzetek Szervezete egyik 2018-as globális programjának keretében jelentés készült a világ boldogságáról. A felmérés 156 ország polgárainak elégedettségi szintjét mérte fel. Ahogy az az eddigiekben is volt, ezúttal is az első tíz helyet az északi félteke országai foglalták el.

Tudjátok, hogy mi a közös e tíz országban? A magas életszínvonal és a csodálatra méltó társadalmi sztereotípiák mellett ezen országok polgárai egyszerű életmódot folytatnak. A városokon kívül nehéz – ha éppen nem lehetetlen – élettermet, szórakozóhelyet találni. Az utcákon nem látni embereket, hiszen a munkahelyéről mindenki hazamegy a családjához. Az emberek együtt töltik az idejüket: a szülők a gyermekeikkel együtt járják az országot, szeretik, valósággal tisztelik a természetet. Kényelmes ruhákat viselnek, még akkor is, ha azok nem a legjobban állnak rajtuk. Az egyszerűség fontos tényezője örömteljes, boldog életüknek – hangzik a jelentés végkövetkeztetése.

„A Biblia az emberi szív szükségleteinek és vágyainak megfelelően oly egyszerűen tárja elénk az isteni igazságokat, hogy azok a legtanultabb embert is csodálattal és elragadtatással töltik el, másrészt pedig a legegyszerűbb ember is felismerheti általuk a megváltás útját.”¹

Ádám bűnbeesés előtti állapotát is az egyszerűség határozta meg, mivel minden, amivel rendelkezett, tiszta volt, és Isten kegyelme uralkodott felette. „A farizeusok gúnyt űztek Krisztusból. Bíralták nyelvezetének egyszerűségét, mely annyira tiszta volt, hogy még a gyermek, az idős korú és az iskolázatlan ember is örömmel hallgatta beszédét.”² Az egyszerűség megtanít lemondani a világ dicsőségéről és az Isten elvei szerint élni, mert csak egyedül így lehet valóban szabad az ember. Annyira könnyű rendelkezni az egyszerűség ajándékával, mely bárkiben kivirágozhat! Az egyszerűség ereje a meleg, szerető szívekben virágozik ki.

Krisztus igazi szeretetében, az egyszerűség és tisztaság állapotában fejlődik ki a gyermekkor ártatlansága, melyet Krisztus elvár tőlünk, amikor azt mondja: olyanok legyünk, mint a gyermekek (Máté 18:3). Amikor egyszerűen fejezed ki mindazt, amit érzel, te magad is felszabadulsz, és ezzel

a többieket is segíted. „Hanem legyen a ti beszédedek: Úgy úgy; nem nem; ami pedig ezeken felül vagyon, a gonosztól vagyon” (Máté 5:37).

Az egyszerű ember az azonnali környezetében él, tekintete azonban a messzi távolságokat kémleli. Csakis így lehet helyes rálátása azokra a dolgokra, amelyekkel rendelkezik. Az egyszerűség megtanít arra, hogy ne bízunk az anyagi dolgokban, és szívünkkel ne ragaszkodjunk hozzájuk. „Akiknek ékessége ne legyen külső, hajuknak fonogatásából és aranynak felrakásából vagy öltözékek felvevéséből való, hanem a szívnek elrejtett embere, a szelíd és csendes lélek romolhatatlanságával, ami igen becses az Isten előtt” (1Péter 3:3).

„Azok, akik az élet harcait vívják, nagy valószínűség szerint felfrissülnének és megerősödnek a semmibe se kerülő kis figyelmesség által. Az egyszerűen kimondott kedves szó, az apró figyelmesség elűzi a lélek felett tornyosuló kísértések és kételemek fellegeit. Az igaz szívvel és egyszerűséggel kifejezett keresztény együttérzés hatalmas olyan szívek megnyitására, akiknek szükségük van Krisztus Lelkének egyszerű, gyengéd érintésére.”³

Egyesek szerint Brâncuși „Pogany kisasszony” című alkotása túl egyszerű. Nagyon sok műkritikusnak ez a véleménye. Az idő múlik, és vele együtt mi is, és ráébredünk, mennyire igaza volt Constantin Brâncuși-nak, amikor a következőt mondta: „Az egyszerűség a megoldott bonyolultság.” Pontosan ebben rejlik a művészeti alkotás szépsége, tökéletessége: egyszerűségében! Jézus igazi vallása a hit egyszerűségét és a cselekedetek természetességét kéri követőitől. Az ember az egyszerűség kebelén fejlődhet, hiszen az egyszerűségben építő erő rejlik! ■

**AZ EGYSZERŰSÉG EREJE
STEFAN TOMOIAGA**

**JÉZUS IGAZI VALLÁSA
A HIT EGYSZERŰSÉGÉT
ÉS A CSELEKEDETEK
TERMÉSZETESSÉGÉT
KÉRI KÖVETŐITŐL.
AZ EMBER AZ EGYSZERŰSÉG
KEBELÉN FEJLŐDHEK, HISZEN
AZ EGYSZERŰSÉGBEN
ÉPÍTŐ ERŐ REJLIK!**

1. Jézushoz vezető út, 107. o.

2. A keresztény nevelés alapelvei, 242. o.

3. Boldog otthon, 485. o.

Stefan Tomoiagă, a Romániai Unió elnöke

ADVENTUS
EGYETEM*

FELVÉTELI
2018

JÚLIUS 9-16.
SZEPTEMBER 10-17.

Új név,

UGYANAZ A MISSZIÓ!

Adventista
pasztorálteológia

Szociális gondozó szak

Óvodapedagógus-
és tanítóképző szak

„Doctor Luca”
Egészségügyi Főiskola,
Cernica

*2017. november 29-től az Adventista Teológiai Intézet új neve Adventus Egyetem (2017. évi CCXXVII. törvény).

2017

Adventus Egyetem

1995

Adventista Teológiai
Intézet

1992

Egyetemi fokozatú
Adventista Teológiai
Intézet

1951

Bukaresti Adventista
Teológiai Szeminárium

1931

Méhkert – Brassó
Bibliai Intézet

1926

Bibliai Intézet,
Dicsőszentmárton

1924

Bibliai Intézet,
Focșani

021 369 53 50
0744 685 123
uadventus.ro

